

Handelsskolene. Næringsdepartementet har 30. mai 1944 kunngjort følgende at Gjennomføring av den nasjonale arbeidsinnsats:
 "Etter anmodning av Sosialdepartementet meddeles at handelsskolene i Stor-Oslo fra høsten av ikke vil kunne regne med å få opptatt mannlige elever på over 17 år eller som fyller 17 år i løpet av 1944".

Norges Pelsdyrslags holdt nylig årsmøte hvor det innlöp telegram fra Næringsdepartementet om oppnevning av nytt styre og om at valg ikke måtte holdes. Årsmøtet besluttet å gå over til darsordenen og holdt valg på vanlig måte (stort sett gjenvalg), hvoretter Næringsdepartementet ble oversendt utskrift av møteprotokollen.
 Dessverre er det ikke alle innen denne næringsgren som viser den samme gode holdning som Pelsdyrslags folk. Vi nevner f.eks. en viss herr v. Tscharnier i pelsfirmaet Nopela A/S, som av Næringsdepartementet er oppnevnt som "leder" av Norske Pelsgrossisters Landsforening. Han har bl.a. benyttet sin stilling til å skaffe seg uforholdsmessig store kvoter på auksjonene. Hvordan ena sakene går, v. Tscharnier klarer seg nok, han er nemlig fremdeles sveitsisk statsborger. Vi må uvilkårlig tenke på reven, som alltid sørger for å ha to utganger fra sin hule.

Den nasjonale arbeidsinnsats. Sjefen for en arbeidsleir i Nord-Norge, en hirdmann, er under strafforfølgning for i beruset tilstand å ha mishandlet en av de tvangsutskrevne. Den mishandlede er epileptiker og hadde av den grunn måttet forsømme sitt arbejde. Til straff ble han først slått i ansiktet og truet på livet med kniv av leirsjefen, som derpå bandt ham til en benk, drog klærne av han og pisket han med en lærrem over rygg og lår. Offeret ble i sin til uten videre tatt av politiet på en restaurant i Oslo sammen med andre mannlige gjester, og derefter uten videre sendt nordover på "nasjonal arbeidsinnsats". Tross at det var vitterlig for alle at han hadde epileptiske anfall, slapp han ikke fri før etter nevnte episode.

Fylkesfører Axel Aass er innblandet i en større svartebørsaffære, bl.a. i forbindelse med kjøp av smør og margarin utenom rasjoneringen. Fylkesføreren er blandt dem som har torødet verst mot svarthandelen. Den samme Aass var for øvrig sterkt på tale som sjef for Næringsdepartementet ved siste ministerskifte, men hans kandidatur møtte av én eller annen grunn bestemt motstand hos tyskerne.

På grunn av ferietiden vil neste nr. av "Statstjenestemannen" først foreligge omkring midten av august - med mindre der skulle inntruffe ting som gjør det nødvendig å la høre fra oss før den tid.
 Vi ønsker våre lesere en god ferie.

-----oOo-----

Morderne. Atter har tyskerne - i samarbeid med de hjemlige nasister - begått en ugjerning så rå og umenneskelig at den vil virke som et sjokk på hele den siviliserte verden. Som hevn for drapet på statspolitiskjef Marthinsen er det skutt ialt 33 mann - 33 nordmenn som ikke hadde det ringeste med drapet på Marthinsen å gjøre. Dødslistene omfattet som kjent ialt 34 personer, men en av de dømte - Stensrud - var en beryktet nasist og forbryter hvis navn ikke fortjener å nevnes i samme åndedrett som de øvrige. Av disse 33 er det på det rene at fire - nemlig høyesterettsadvokat C.F. Gjerdrum og J. Vislie, overlage Sathre og direktør Kaare Sundby - ble hentet i sine hjem om ettermiddagen samme dag som Marthinsen var skutt, og ble myrdet umiddelbart etterpå. Når tyskerne i sitt offisielle kommunike hevder at disse fire nordmenn ble dømt ved særdomstol for bestemte forbrytelser, da er det løgn - bevisst og åpenbar løgn. Forfalskningen er så gjennomsluktig at den neppe kan være beregnet på andre enn tyskernes eget publikum, og kan kanskje tas som uttrykk for at det selv i disse moralsk forkrøblede kretser ville reageres hvis den rette sammenheng ble kjent. Også vi nordmenn er blitt sløvet i krigens år. Det er jo heller ikke første gang tyskerne har myrdet uskyldige nordmenn i ren terrorhensikt. Allikevel opprøres vi i vårt innerste over det som er skjedd, vi krenkes i vårt menneskeverd ved tanken på at slikt kan utføres av vesener som sier seg å tilhøre samme art og rase som oss selv. At utåden skulle tvinge oss til ettergivenhet i sluttkampen, er en tanke så absurd at den ikke kunne være unntanget av noe annet intellekt enn det tyske, med dens rent patologiske mangel på evne til å sette seg inn i høyere sjelsfunksjoner enn dem det selv-representerer. Tvert imot - vi kan ikke la være å spørre oss selv: hvor lenge skal vi rolig se på at disse vesener huserer som de vil her i landet og myrder de beste av våre landsmenn, hvor lenge skal vi måtte spille rollen som underkuede og lydige vasaller - uten å gripe til de midler som tross alt står til vår rådighet, og som vil bringe oss i åpen kamp på liv og død med undertrykkerne? Vi har disiplin nok til å vente til ordren kommer - om den kommer. Men hvis vi får ordren, da vil minnet om de 33 myrdede landsmenn stå som en fakkell i kampen - et samlingspunkt for alle gode krefter og en kilde til mot og hensynsløshet i oppgjøret med de skyldige. Dette skjønner tyskerne kanskje ikke. De anerkjenner jo ingen annen makt enn våpenmakten og forstår ikke annet språk enn våpenenes tale. Men glemmer de, at de tyske våpen ikke lenger behersker Europa? Er de klar over at deres fremfærd med stadig våknere samvittighet blir registrert av opinionen i de nøytrale land, at disse land ved sin holdning vil kunne påvirke krigens gang i ikke ubetydelig grad, og at den tyske våpenmakt betyr en stadig mindre trussel for de nøytrale stater når de skal bestemme sin politikk under krigens siste fase? Og har tyskerne ennå ikke gjort seg fortrolig med det faktum at store deler av deres eget land nå er okkupert av landets fiender - våre allierte? For hver nordmann som blir drept av tyskerne, har våre allierte makt vil å ta represalier overfor en tysker - eller flere. Går tyskerne ut fra som enselvfølge at våre alliertes høyere krigsmoral vil hindre at deres egne metoder blir anvendt på dem selv? Muligens har de i tilfelle rett i dette. Men kanskje også det syn nå vil trenge seg fram, at det er en dårlig moral som lar noe middel være uprøvet når det gjelder å sette en stopper for undermenneskenes mord på uskyldige borgere i de okkuperte land. Hvis tyskerne ikke har tatt denne mulighet i betraktning, skulle de iallfall ha grunn til å gjøre det nå, ettersom st dig større deler av deres eget land kommer i våre alliertes besittelse.

Forredernes lønn. Det går neppe en dag uten at nasipressen anslår sine mest høyopente strenger til lovprisning av våre såkalte "frontkjempere" - disse kjekke, germanske gutter som ut fra de mest idealistiske motiver set er livet inn i kampen for fører, folk og fedreland. Det er jo riktig nok at det er med livet som innsats de herrer frontkjempere har meldt seg til

visk krigstjeneste - om enn også på en noe annen måte enn nasipressen forutsetter. Verdien av de liv som her ofres får imidlertid enhver ha sin mening om, det gjelder nok i stor utstrekning liv som - hvis de ikke var blitt ofret for føreren - ville ha vært tilbragt bak fengselsmurene, i tvangsarbeidsanstalter eller under bruene ved Akerselva. Og kanskje er det taktløst å gjøre oppmerksom på at de herrer idealister tross alt ikke er uten materielle fordeler som vederlag for at de har meldt seg til vepnet kamp mot sitt eget land. Vi husker alle hvordan de som først meldt seg til "Regiment Nordland" ble lokket med bl.a. en større bondegård som lønn for vel utført landsforrederi (dette løfte har det forresten senere vært merkelig stille om). Men alle er sikkert ikke klar over i hvilken utstrekning nasilovgivningen også senere har funnet det nødvendig å støtte opp under idealismen med løfter om jordiske goder. Vi finner derfor grunn til å regne opp de viktigste av de forordninger og lover som er gitt på dette område. Innholdet fremgår som regel med tilstrekkelig tydelighet av overskriften. Hvor ette ikke er tilfelle er hovedinnholdet tilføyd i parentes. Altså i kronologisk orden:

- 1) Forordning av 21/1-1941 om utstedelse av arviomsvidnesbyrd for elever av 3. gymnasium som skal tjene teggjøre i Regiment Nordland.
- 2) Do. av 1/2-1941 om tjeneste i Regiment Nordland (mindreårige trengjer ikke samtykke av foresatte for å la seg hverve, arbeidstakere kan slutte uten oppsigelse og beholder alle rettigheter overfor syketrygd, arbeidsløshetsstrygd, fagforeninger og faglige understøttelseskasser m.v.)
- 3) Do. av 11/6-1941 om forbud mot at arbeidere blir berøvet sin stilling p.g.a. tjenestegjøring i Norges SS og om lønn i tjenestetiden (lønnen betales av arbeidsgiveren).
- 4) Do. av 18/7-1941 om familieunderhold for frivillige i Den norske Legion.
- 5) Do. av 27/11-1941 om vitnemål for bestått avgangseksamen ved høgre almenkskole for elever som skal gjøre tjeneste i Regiment Nordland eller Den norske Legion.
- 6) Do. av 19/1-1942 om visse spørsmål som gjelder frivillig krigstjeneste (omtrent samme innhold som nr.2).
- 7) Lov av 26/2-1942 om utsetting av tvangskullbyrde for krigsfrivillige (meget aktuell).
- 8) Do. av 7/5-1942 om opplyst eksamensansnittet for studenter og høgskoleelever som har tjenestegjort i Regiment Nordland, Den norske Legion og tilsvarende tjeneste.
- 9) Do. av 21/11-1942 om ugyldighet av oppsigelse m.v. fra stilling p.g.a. tjenestegjøring i Førergarden.
- 10) Do. av 21/1-1943 om skattefritaking for krigsfrivillige.
- 11) Do. av 25/2-1943 om vern om praksis for læger, tannlæger og veterinærer som gjør militærtjeneste i Norge eller andre steder med regjeringens godkjennelse.
- 12) Do. av 18/3-1943 om universitets- og høgskoleeksamener for krigsfrivillige.
- 13) Do. av 1/4-1943 om opptagelse av krigsfrivillige som elever og studerende ved læreanstalter (fortrinnsrett).
- 14) Do. av 15/7-1943 om syketrygd for personer som gjør tjeneste i SS og Den tyske vernemakt.
- 15) Do. av 25/8-1943 om forbud mot oppsigelse av arbeidere som innkalles til hirdtjeneste.
- 16) Do. av 14/10-1943 om tjenestere rettigheter for off. tjenestemann som utfører frivillig krigstjeneste (tjenestemannen beholder under krigstjenesten alle tjenestere rettigheter og skal opp på høy et lønns- og ansiennitetsvillegg svarende til 3 ganger krigstjenestetiden).

I tillegg til dette er det jo ikke mer enn rimelig at frontkjemperne også etter hjemkomsten fra en mer eller mindre reell krigstjeneste, har ekstrajobber av enhver art, og at familien har adgang til å bruke deres rasjoneringskort når de er borte. Det er heller ikke egnet til å forbeuse, at de gjennom "Frontkjemperkonkret" stadig mottar gaver og understøttelser som er skaffet til veie gjennom mer eller mindre frivillige bidrag - bl.a. fra kommunene. Og vi har naturligvis ingen grunn til å beklage oss over at de her kan begå nær sagt hvilke forbrytelser og pöbelstreker de ønsker - uten at politiet skriker inn. Det er ikke så meget for å ramme frontkjemperne selv vi trekker frem dette. Deres forhold blir i grunnen hverken verre eller bedre fordi om de mottar materielle fordeler som følge av forredriet. Men de ansvarlige myndigheter og deres lydige redskaper får så meget større ansvar når de ved en slags midler lokker ubefestede sjeler til å begå en forbrytelse som av nesten alle deres landsmenn betraktes som kvalifisert landsforrederi, og som synes å måtte føre offeret inn i den visse död - hva enten döden finner sted som "heltedöd" eller på en noe mindre heroisk måte.

Siste akt. Ved "Utatsakten" 1 februar 1942 fikk vi ministerpresident og ministre istedenfor konstituerte statsråder. Dagen er senere blitt feiret som vår store nasjonale minnedag, "större enn 17. mai, större enn 7. juni", som føreren selv uttrykte det. I år var planene större enn noengang. Ny statsakt forestod. Føreren skulle bli statssjef og han skulle opprette et nytt departement - forsvarsdepartementet! - han var selv hos Hitler for å ordne de siste formalia. Dessuten skulle stortingsbygningen stilles til disposisjon for det fri Norge. - Vi unnlot å bringe noen forhåndsbale av begivenheten, da vi hadde våre tvil om at det hele kunne forløpe planmessig et er den siste tids utvikling på frontene. Og ganske riktig: Føreren fikk selv forfall, Terboven uteble og de store sensasjoner likeså. I Stortinget foregikk en makaber forestilling med en avdelingssjef i Reichskommissariat og innenriksminister Vasbotten som hovedaktör. Bygningen ble overlevert og det norske flagg heist - etter et pinlig opphold før man fant flagget. Det ble fra begge sider talt adskillig om det symbolske ved begivenheten. Det var meningen at symbolikken skulle føres videre ved at innenriksministeren - sønn av Stortingets kontorsjef - skulle flytte inn i bygningen med sitt departement. Men det viste seg at noe slikt var ugjörkelig på grunn av den tilstand bygningen var i da tyskerne forlot den. De tok med seg lamper, gardiner, møbler, gulvtepper og alt som var löst, ja de boret til og med ut en del låser m.v. Også brensløt tok de med. Vannet måtte derfor tappes av sentralvarmeanlegget for at dette ikke skulle dryse. Overalt var der skittent. Ellers var lagtingssalen bygget om og de gamle ornamentene på veggene der hakket bort. Salen har vært bruk til å skje brylluper og liknende forestillinger. N.S. myndighetene får altså foreløpig ingen glede av bygningen. Den må pusses grundig opp før den kan tas i bruk. Dette var nok det symbolske ved overleveringen.

Se opp for angivere. Der foreligger beviser for at økonom G.A. Reichelt og assistent Sigrid Moen i Innenriksdepartementet har drevet angiveri mot folk som ikke tilhører det statsbærende parti. Reichelt er fallert kjøpmann som også har forsøkt seg som leppredikant. Fru Moen har lidt skibbrudd på det ekteskapelige område. Begge har deretter på sine gamle dager tatt et interesse for politikk og er slått inn på den offentlige løpebane i den nye tid. Vi advarer mot disse personer. Likeså må vi advare mot sekretær Toralf Ansgar Christiansen i Næringsdepartementets personalkontor, hvor han antakelig er anbragt som politisk kontrollör. Han er medlem av N.S. og farlig. Han skal ha vært i Quislings garde og tilknyttet SD. Det er grunn til å tro at han virker som provokör og forsöker å komme inn i illegalé kretser i Oslo. Han skal bl.a. ha opptrådt med falsk legitimasjonskort under navnet Knut Berge, agent, 20 år, adr. Skøyen. Hr. Christiansen er i 25 års alderen.

Departementene er for en del opprett holdt temmelig uforändret i okkupasjonsiden, men der er også skjedd viktige endringer, således ved opprettelse av eget Politidepartement og av de to rene N.S. departementer: Kulturdepartementet og Departementet for arbeidstjeneste og idrett. Videre er Utenriksdepartementet og Forsvarsdepartementet forsvunnet. Vi husker fr unions-tiden hvor meget av selvstendighetsarbeidet var konsentrert om å skaffe landet eget utenriksstyre og egen utenriksrepresentasjon. Opphevelsen av Utenriksdepartementet er i beste samsvar med den plass som tyskerne har tiltenkt oss i sitt nye Europa. Restene av Forsvars- og Utenriksdepartementene har sammen med et konglomerat av andre saksoråder hört under Innenriksdepartementet. Men nylig er den siste rest av Utenriksdepartementet opphevet. Det som var igjen er lagt under "Förerens kanselli" under ledelse av "sendemann" Stören som har etablert seg på Slottet. Det sier seg selv at ingen norsk embetsmann med respekt for seg selv og for landets konstitusjon kan samtykke i å arbeide under slike forhold. De nå gjenværende av Utenriksdepartementets embetsmenn har da også nektet å tjene teggjøre i "kansellet". Men en sviktet: ekspedisjonssjef William Lalthé Johannesen. Riktignok søkte og fikk han permisjon den korte tid som er igjen til han faller for aldersgrensen. Ikke desto mindre fortsetter han arbeidet i permisjonstiden. Han har tidligere ytt bidrag til den "norske" legion og hans krypende tjenestevillighet overfor N.S. er vel kjent. Det er uhyggelig å tenke på hva som kunne ha hendt her i landet, hvis alle norske embetsmenn hadde vært av samme stöping som hr. Johannesen.

En streng dommer. Vårt blad inneholdt i fjor en notis om at justitiarius Helliksen i Oslo byrett var blitt fjernet som prisdommer i Hedemark og Oppland-etter at han av frislagsmannsretten var blitt ilagt erstatningsansvar for utilbørlig saksbehandling. Dette har tyensynlig gitt hr. H. blod på tann. Foranlediget ved en anmodning fra kriminalkommandør Midtrød har han nylig overfor Riksadvokaten uttalt seg om de milde straffedommer. Det heter her bl.a. "min personlige mening er den at straffedommene i Norge overhodet ikke svarer til europeisk nivå. Forbryterventraliteten - sentimentaliteten om De vil - er dominerende uten at den nye tid i så måte har medført synderlig endring. Det gjelder iøvri både de milde straffer og de frislagsmannsretten har rekorden. ---"

Den nidkjære justitiarius utvikler videre hvordan en skjerpelse av dommene i tilfelle vil gjøre fengselsnøden enn mer prekær enn den allerede er. Der må andre botemidler til, og så kommer konklusjonen: "Jeg tror man vil slå i luften, hvis man under de ekstraordinære forhold kvier seg for å gripe til ekstraordinære midler og jeg mener at veien er:

1. ved administrative forskriftsregler å innvirke på livsforholdene, så der blir ferre lovovertrædelser eks. ved at samfunnet ved manglende leveranser gjør inngrep i bedriftene istedetfor å anvende straff, at således kuene slaktes når de etter leveransene må betraktes som farlige eller syke og således forhindres fra å spise opp de begrensede formengder for de uheldige besetninger (politiet lar selv de mest nærreisende mengler passere, fordi der skyldes på at kuene er syke, gjelle eller at der ikke kan skaffes for til dem utover det som går med til å oppholde livet).
2. ved å anvende straffeformer som ikke nødvendiggjør fengselsopphold og som allikevel virker meger kraftigere eks. beslaglegging av eidendommer og opphevelse av odelsretten.
3. ved at straffesaker i større utstrekning enn allerede skydd avgjøres administrativt (eks. av politiet). For politiske forbrytelser har man adgang, hvorfor da ikke også ved pris- og rasjoneringsaker, som idag har politisk karakter og ledes og reguleres fra London og av hjemmefront. Forutsetningen måtte da være at vedkommende avdeling av politiet ble NS innstillet, kanskje ved at denne viktige del av politiets arbeid også overgikk til statspolitiet.

4. Sket anvendelse av dødsstraff istedenfor å koste mat, hus og pleie til ca. kr. 20 pr dag på krapylet. Men dette er nok så radikale forslag at det ikke passer inn i våre straffereettskyndiges A.B.C. --- Oslo byretts justitiarius-embete, 18. januar 1945. Heil og Sal. Sign Svorre Helliksen."

Tollskolen: Til utdanning av funksjonærer i tolltaten holdes der særskilte kurser under ledelse av et undervisningsråd på 3 medlemmer. Også denne institusjon skal nå nasifiseres. Ifjor ble ett av rådets 3 medlemmer fjernet til fordel for en N.S. tolder og som følge av ledighet ved dødsfall er i disse dager ytterligere en nasist kommet med i rådet. Ingen av disse to har noen som helst forutsetning for denne oppgaven og om den sist oppnevnte - en viss hr. Volvang som er avansert til overtollkontrollør utelukkende p.g.a. medlemskap i partiet - er det en samstemmig oppfatning at han representerer det absolutte lavmål innen etaten. Han er imidlertid en ivrig tilhenger av den nye tid og vil nok av den grunn komme til å sette visse spor etter seg i undervisningen. Det er all grunn for vare voldere til å unnlate å søke opptagelse ved skolen, så lenge denne har sin nåværende ledelse.

Rettt mann på rett plass. Som ny politiløse i Oslo er konstituert N.S. mannen dr. Trygvé Nielsen. Han skulle ha visse kvalifikasjoner for å omgås psykopater, for så vidt som han er en notorisk morfinist som flere ganger er fratatt retten til å skrive resepter på alkohol og narkotika. Han var intil nylig ansatt i det nye Medisinaldirektorat, men ble avskjediget derfra p.g.a. trusler om voldsom opptreden - bl.a. mot "medisinaldirektør" Ostrem. Nå skal han altså i stedet slippes løs på forsvarsløse arrestanter.

Siden vi sendte ut vårt siste nummer har takten i krigsutviklingen ytterligere øket. Det er ikke tvil om at vi står foran innledningen til siste akt. Det er mulig at det ennå kan ta tid for sluttavsljørelsen faller, men like sannsynlig er det at Tysklands sammenbrudd vil manifestere seg i løpet av de kommende høst måneder, ja for den saks skyld kan den situasjon inntre hva dag som helst, at tyskerne blir nødt til å oppgi sitt kvelertak på Norge. Hvilke skritt tyskerne og quislingene da i ren desperasjon vil ta, er det umulig å ha noen oversikt over. Men vi må være forberedt på at den overgangstid som vil inntre inntil landets lovlige styre atter er etablert, vil stille det norske folk overfor prøvelser som er alvorligere enn noen de hittil har opplevd i løpet av krigen. Den holdning hjemmefronten inntar når dagen kommer, vil kunne få avgjørende betydning for landets skjebne. Og nå må aldri for er det vi statstjenestemenn som i første rekke kommer til å bære ansvaret for utviklingen. Administrasjonsapparatet er den akse hele overgangen vil dreie seg om. Skal vi undgå kaos i overgangstiden, er det et vilkår at administrasjonens folk er klar over når det rette øyeblikk er kommet og uten å vakle trekker de nødvendige konsekvenser av det. Man venter av tjenestemennene at de under de kommende berivenheter opptrer modig og resolutt, men like viktig er det at de viser kollektivitet og ikke tar noe overilet skritt. Nærmere direktiver vil antagelig bli gitt når tiden er inne. Forelopig kan vi ikke gjøre annet enn å innskjerpe at alle må følge de paroler som blir gitt og - det er også viktig - sørge for at de til enhver tid er ajour med de direktiver som foreligger fra ansvarlig hold. Enhver harselv ansvarlig for at han er ordentlig underrettet. Vær beredt. Følg parolene.

Etterkrigsproblemer. Det er vel få, om overhodet noen av våre offentlige etater som ikke på en eller annen måte er berørt av krigen. En lang rekke tjenestemenn er blitt fjernet fra sine stillinger, mens andre er trått tilbake fordi de ikke har funnet det forenlig med sin samvittighet å fortsette i tjenesten under vårt nåværende styre. Det sier seg selv at gjenopprettingen av lovlige forhold innen vår administrasjon kommer til å by på adskillige problemer. Da de må forutsettes ikke å være alminnelig kjent, skal vi nedenfor i korthet gjøre rede for en del av de lovbestemmelser som herunder vil komme til anvendelse.

Ved provisorisk anordning av 22. januar 1942 om tillegg til straffelovgivningen om forrederi er det bestemt, at den som opprettholder medlemskap i, søker om eller samtykker i å bli medlem av Nasjonal Samling, nazistisk hird eller annen organisasjon som yter fiendens bistand eller som medvirker hertil, straffes med tap for bestand eller for et bestemt antall år av almen tillit. Som tilleggsstraff kan anvendes bøter på inntil 1 million kr. Tap av almen tillit omfatter ifølge den samme anordning tap av offentlig tjeneste som den skyldige måtte inneha, tap av stemmerett i offentlige anliggender, tap av rett til å tjenestegjøre i Rikets krigsmakt, tap av rett til å utøve næring som er betinget av offentlig autorisasjon eller bevilling, tap av sjefsstilling eller lønnet eller ulønnet tillitshverv i selskaper, pengeinretninger, foreninger eller andre sammenslutninger, samt tap av adgang til å oppnå stilling i tjeneste eller tillitshverv som nevnt.

Av særskilt interesse for de offentlige tjenestemenn er en senere provisorisk anordning av 26. februar 1943 om gjenoppretting av lovlige forhold i den offentlige tjeneste i Norge. Etter § 1 i denne anordning skal enhver tjenestemann i statens, en kommunes eller en offentlig innretnings tjeneste straks fjernes fra tjenesten så fremt det er grunn til å anta, at han i strid med ovennevnte anordning av 22/1.1942 har opprettholdt medlemskap i, søkt om eller samtykket i å bli medlem av NS, nazistisk hird eller annen organisasjon som yter fiendens bistand. Bestemmelsene skal ifølge § 2 også gjelde den som av en ulovlig ansettelsesmyndighet eller i strid med gjeldende regler om ansettelse i offentlige

til Sverige. Kretsføreren er etter min mening også havnet der. Det er derfor ingen grunn til lenger å holde på de arresterte gisler. Jeg rår derfor til at N.N. snarest blir løslatt. Drammen, 13.11.1944. Sign. Thore Tjersland. For egen regning skal vi tilføye at vi har grunn til å tro at vedkommende fremdeles sitter arrestert.

Ny sorenskriver på Horten. Vi har etter hvert måtte venne oss av med å forbauses over de utnevnelser som N.S. foretar. Den nye sorenskriver på Horten, Gaarder, er imidlertid noe utenom det vanlige, selv etter den nye tids målestokk. I sin tid drev G. sakførerforretning på Arnes, men denne syknet hen p.g.a. sommel og fyll. Da han etter underslag av Hypotekbankens midler mistet vervet som bankens kommisjonær i midten av 1930-årene sto han på bakbakke. Han meldte seg inn i N.S. og ble stående der også etter krigsutbruddet og nå fikk han uanede sjanser som belønning for sitt medlemskap. I 1940 ble han byråsjef i et politisk kontor i Riksdepartementet, men Hagebin ble snart klar over at han ikke var noen effektiv nyordningsmann. Tidlig i 1941 ble derfor Gaarder sendt til Drangedal som lensmann. Også her klarte han på kort tid å gjøre seg umulig. Men partiet hadde bestemt at han skulle forsørges. Den avskjedigede lensmanns neste skritt på den offentlige løpebane ble - etter en tids ledighet - utnevning til politimester i Skien. Her var hans opptreden slik at Politidepartementet meget snart fant stillingen uholdbar og så seg nødsaget til å avskjedige ham, samtidig som det direkte ga ham skylden for de uroligheter som i sin tid førte til inndragning av rasjoner og stengning av kinoer m.v. Etter disse bedrifter ble G. gående ledig en stund, men partiets vedtak om å holde liv i ham sto fremdeles vel makt. I 1943 ble han oppnevnt som ordfører i Vinje. Ordførervervene, som i den nye tid kan besettes med folk som ikke har noen tilknytning til vedkommende kommune er nemlig samtidig blitt lønnet og G. fikk ca. kr. 8.000 pr. år til tross for at Vinje er en av de minste kommuner i Telemark. Dette var muligens ment som en straff for at der ikke var N.S. folk i bygden. Ved sin vanlige sommel lyktes det snart G. å lage kaos også i de nye omgivelser. Forholdene utviklet seg slik at bylkesmannen måtte få ham fjernet etter 3/4 års tid. Han rakk dog forinnan å få en del av sine undersatser i fengsel og straffet med formuesinndragning. Kommunen som ikke på forhånd var synderlig vel situert ble ikke bedre stillet etter Gaarders ledelse. Hans årsgasje ville ha kostet innbyggerne et par skatteprosent og det endte derfor med at disse utgifter ble overtatt av staten. Etter dette skulle man tro at hans videre løpebane i det offentlige var stengt. Men nei! Riisnes trenger folk og da sorenskriveren på Horten ble avskjediget av politiske grunner ble Gaarder hans etterfølger. Vi kan ta denne utnevning som et tegn på hvor effektiv blokaden av offentlige stillinger er blitt, og G. skjøtter sitt embete som om han selv mente å følge blokadeparolen ved sit-down-streik. Etter hva vi erfarer har han ved sin sommel og passivitet gjort det umulig å få fremmet noen sak.

Ny type bensinelolje. Av avisene fremgår at en ny type bensinelolje er kommet i handelen fra 1. januar 1945. Denne olje, som er likeså ildsfarlig som bensin, bringes på markedet at tyskerne og quirlingene tross protest fra ansvarlig norsk hold. Den lagres på almindelige bensintanker, som absolutt ikke er betryggende til denne bruk, og skal i første rekke anvendes på fiskerfartøyer - uansett om disse har bensinmotor eller ikke. Tyskerne må være i stor mangel på almindelig bensinelolje. Norske fiskeres liv og eiddom tar de ikke hensyn til.

Vi advarer mot byråsjef Bj. Krag Brynildsen i Rikstrygdeverket. Det er på det rene at han ved flere anledninger har opptrått som angiver.

Når du har lest avisen så sørg for at den går videre til dine kolleger. Det ville være ønskelig om den kunne nå utover hele landet, til alle byer, større jernbanestasjoner, større post- og telegrafstasjoner, slik at den så vidt mulig kan bli lest av alle statstjenestemenn. Har alle tjenestemenn i din egen etat/lest den, så la den gå videre til tjenestemenn i andre etater på stedet

men vis forsiktighet!

Nord-Norge - Det halve kongerike.

Siden okkupasjonens første dag har tyskerne og quirlingene gjort alt for å innbille oss hvor elendig det stod til her i landet før 9. april 1940 og hvor grønt vi skulle få det under nyordningens velvignelser. Herunder har særlig Nord-Norge vært gjenstand for en påtrengende frieri. Ingen møye eller utgift har vært spart. Den tross i loo.'s innsats med rikstaler, Hålogalandsutstilling og alle andre tenkelige nasistiske påfunn har det - selvsagt - ikke lyktes å få nordledingene på kroken. Alle forsøk på i agitasjonens tjeneste å utnytte den kjente nor-norske lokale patriotisme og de spesielle næringspolitiske forutsetninger nordpå har vært fruktesløse. Folket i nord såvel som folket her sør er forblitt tro mot sin Konge og sitt land. Og det såkalte Hålogaland-sambandet - såvel som de øvrige nasipropagandistiske foretagender er blitt av de måtte bli - private tumleplasser for oppøstunister, miskjente argjerrigheter og andre ubetydelige er som vokser i egen innbilning når de får være med på å bakvaske de store. Vi behøver ikke tyskere og forredere til å minne oss om Nord-Norges betydning. Enhver vet at de rike muligheter i vårt land både i nord og sør ennå på langt nær er fullt utnyttet - heldigvis. De kår naturen byr vårt folk er hårdere enn i de fleste siviliserte land - ja, i Nord-Norge hårdere enn i noe annet land. Det har kostet og vil framleis komme til å koste oss hård kamp og tungt slit å bygge landet. Forståelse av Nord-Norges som de øvrige landsdelers behov og muligheter har jevnlig øket og vil stadig utdypes videre. Nord-Norge med sine på mange måter rent spesielle forutsetninger stod da krigens kom foran en rik økonomisk utvikling, men er nå som det øvrige land etter snart 5 års systematisk utplyndring fra tyskernes side satte artier tilbake. Vi var - alt nådd langt, både åndelig og materielt, og hadde skapt et samfunn, hvor der hersket frihet, rettssikkerhet og orden. Men i erkjennelsen av at samfunnet aldri kan bli godt nok, ønsker vi bare i fred å forsette arbeidet med å bringe vårt folk og land under kultur. I dette arbeide vil Nord-Norge - som utgjør over 1/3 av vårt land og har nesten 1/5 av hele landets produktive areal, halvparten av fiskerieringen og vel 1/8 av landets befolkning - igjen som før finne sin plass.

Men det er ikke dette som gjør at vi her sydpå idag særlig retter blikket nordover mot "Det halve kongerike". Det er fordi Nord-Norge tåket være sin beliggenhet, sin uforferdede og seige befolkning og krigsbegivenhetenes gang er kommet til å spille en særlig fremragende rolle i vår forsvrskamp. Først under felttoget i 1940. Etter at vi her sør måtte gi opp for overmakten, fortsatte kampene i Nord-Norge, og det ble i denne tid, da vi første gang håpet at befrielsen skulle komme nordfra, knyttet sterke bånd mellom nord og sør. Nord-Norge kjempet i det lengste, og det kjempet godt. Bare uheldige omstendigheter og andre sære er i verden gjorde at vi også der oppe til slutt måtte gi tapt, på et tidspunkt og i et kampområde hvor fienden i virkeligheten hadde gått fra nederlag til nederlag. Nordledingenes tapre seige og militært sett vellykte strid våren 1940, mot de krigsvante og overlegent utstyrte tyske spesialtropper, særlig på Narvik-fronten, vil vel alltid ha sin plass blant våre mest ærerike minner. Men hva det er - den betydde meget for samlingen av hele folkets vilje og kraft til under okkupasjonen å bygge opp hjemmefrontens våpenløse motstand mot undertrykkerne. - Idag, etter mer enn 4 lange og tunge års ventetid, står atter norske tropper i kamp på norsk grunn. Og atter er det Nord-Norge - forløbige vel halvparten av Finnmark - som er Det frie Norge. Utviklingen på nordfronten gjorde det i oktober 1944 endelig aktuelt å forrive tyskerne fra det strategisk viktige Varanger-avsnittet, og vår glede over meldingen 25. oktober om at det første stykke norsk jord ved våre russiske alliertes innmarsj i Kirkenes og omliggende distrikter var blitt rensket for tyskere og at det frie norske ilagg igjen valet der oppe, kunne ikke dempes selv av de mest hjerteskjærende jammerskrik fra luftposten og det øvrige nasistiske hylkor. Og sjelden er vel nasistenes løgn og skrekkagitasjon blitt så omgjøende og et rtrykkelig avsløret som i det tilfelle. Tyskernes og quirlingenes bolsjevikskrekk er fullt for-

stælig - den minner om forbrytelses velgrunnede dårlige samvittighet - og de flyktet de også over hals og hode. Men selv disse har ellers forestillinger om bolsjevikene viste seg å være en smule overdrevne. Bl. a. kom det for dag at nasi-viscordinereren Haugen i Sør-Varanger i stedet for det bekjente "nakkeskudd" hadde fått syketilsyn og medisin av en russisk lege. De fæle bolsjevikene verdiget ikke en gang quilingene den på forhånd ventede "behandling", men overlot helt til de norske myndigheter å ta i forvaring både herr Haugen og andre uterglante quilinger. Heller ikke viste russerne seg så forhiene på å "bolsjevitere" sin neste erobring - ja, de blandet seg ikke engang inn i siviladministrasjonen, men overlot også denne helt til nordmennene selv. De viser i det hele tatt den holdning til Norge som vi hadde ventet og som tyder på en dyp respekt for nordmennenes politiske ansvarlighet og modenhet. Forholdet til befolkningen, som tok mot sine befridere med en begeistring og klok tillit som er finmærkingene og folket der nord i det hele egen, er det beste. De russiske soldatene ligger under åpen himmel eller i telt, idet de - i motsetning til hva "kulurfolket" har for vane - har latt sivilbefolkningen beholde de få hus tyskerne ikke rakk å få ødelagt før de drog. - Men det yngste slaget for nasi-propagandaen er vel oppgjøret av at Nord-Norge allikevel ikke var blitt "solgt" til bolsjevikene. For - ikke nok med at det er helt norsk siviladministrasjon - russerne har, etter at de men nå å ha løst sin militære oppgave på norsk jord, bedt om at den fortsatte befrivelse av Norge må bli overtatt av norske og eventuelt vest-allierte tropper. Den videre framrykking skjer under ledelse av oberst A.D. Dahl - sjefen for den berømte Alta bataljon fra 1940. For en tid siden kom han med sine tropper fram til Lakelv i Porsanger og skal etter de seneste meldinger være nådd helt frem til Alta. Dermed skulle betydelig over halv Finnmark med en gjenværende befolkning på 25 - 30 000 mennesker være befridd.

Men begivenhetene i Nord-Norge de siste 3 - 4 måneder har også sin dystre side. Ved deporteringen av 20 000 mennesker fra Vest-Finnmark og en del av Troms har det lykket tyskerne å vise verden at de endog er verre enn sitt rykte. Ved denne skjendelsedd - med planmessig ødeleggelse av disse nordlige bygder og boplasser som representere generasjoners arbeid og kultur - mot en arekjer og stedkjer befolkning som intet heller ønsket enn å få bli hvor den var - er Tysklands navn for alltid brennemerket i norske sinn. Men våre landsmenn der nordfra er på ingen måte knekket, de bærer sin skjebne på en vis som er dette folkeferd verdig. Og ved sin holdning maner de oss andre til å vise det rette og sanne fedrelandssinn - det som gir seg utslag i sønkjensle og hjelp til våre egne. De brente bygder i Finnmark og Nord-Troms skal gjenreises - det lover vi oss selv og vårt land. Og frelst, fritt og fornyet etter striden skal gamle Norge - nordst i grensom, du vårt eige etterland - atter stige frem - furet, værbitte over vannet, med de tusen hjem!

Samvittighetens røst. Oslo og Akershus fylkesmannsembete har i disse dager sendt alle lensmenn i distriktet et (hemmelig) rundskriv ang. "Forholdsregler til personlig vern mot anslag (drapsforsøk)". Rundskrivet gjengir en P.M. fra Innenriksdepartementet, sentralavdelingen, og inneholder meget detaljerte retningslinjer til sikring mot såkalte "politiske drap". Vi kan ikke nekte oss fornøyelsen av å gjengi enkelte avsnitt av rundskrivet. :
----- Til sikring av egen bopel bør man først og fremst ta sine forholdsregler ved inngangsdøren. Denne må være solid, uten glass eventuelt med skuddsikkert "glassøye", samtidig som man monterer elektrisk lys utenfor og over inngangsdøren. For inngangsdøren delvis glass må det aldri være lys i entreen, og lyskilder fra innenfor liggende værelser ut i entreen bør være skjernet idet døren åpnes fra værelset ut i entreen..... Døren bør være forsynt med solid sikkerhetslenke som, spesielt etter mørkets frembrudd, ikke fjernes før man har visshet for hvem som har gitt seg til kjennet utenfor. Særlig ved henvendelse etter mørkets frembrudd eller til andre uventede tider er det ingen grunn til uten videre å åpne døren for ukjente personer. Man kan spørre seg for gjennom døren og under dette bør man ikke stå like bak døren, men på siden i ly av dørkarmen..... Hvis det på noen måte er mulig bør telefonapparat installeres også på soveværelset, helst med direkte forbindelse til nærmeste politistasjon eller tyske for-

legning. Telefonledningen må søkes beskyttet slik at den ikke kan brytes... Soveværelsdøren kan gjerne forsynes med solid lås og lenke, og senger bør være plassert slik at de ikke kan beskyttes direkte fra døråpningen..... Snikmorderne har jo i stor utstrekning anledning til å velge tid og sted for sitt angrep på den enkelte person. Dermed er imidlertid nytte noe av det viktigste av de defensive forhold regler som overhode kan tas: man må såvidt mulig legge sitt virke slik at det blir minst mulig regelmessighet. Man bør komme og gå til uvisse tider til sitt arbeidssted og benytte forskjellige adkomstveier.... I det øieblikk man går ut eller inn bør man påse at man ikke dannet skyteskive mot en lys bakgrunn (elektrisk lys i entreen) eller står under en lyskilde montert utenfor inngangsdøren.... Det er et spørsmål om dette rundskriv vil virke særlig oppmuntrende på NS-lensmennenes sviakende moral.

Prisdirektør Bjorheim som stadig har skeftet oss underholdning fikk seg en ubehagelig overraskelse i begynnelsen av desember, da politiet tropet opp hjemme hos ham og tok med seg radioapparatet. De undersøkelser han deretter foretok bragte for dagen at han var ekskludert av partiet i slutten av oktober.

Fuglesang Kulturministeren holdt ifølge "Fritt Folk" søndag 14. januar foredrag om den instarikspolitiske utvikling i Norge etter at tyskerne er gått over til offensiv på Vestfronten. Foredraget var laget for nyttår. Offensiven var dessverre alt da foredraget ble holdt, vundet til det motsatte både i vest og øst. Når ministeren først hadde hatt strøvd med å skrive sammen sitt utmerkede foredrag, var det lik vel rimelig at det ble holdt, men vi skulle anta at tiden snart er inne til å gripe ordet på nyt. Hensikten holliger midlet. Ved beslutning av 2. mars 1942 har Kirkedepartementets sjef, minister Skancke, opprettet to fond. Det ene består av kommunale lønnstilskott til de presser som på grunn av kirkestriden f. t. unnlater å hve sin lønn og som i tidens offisielle språkbruk gjerne går under betegnelsen "de streikende prester". Dette fond skal etter statuttene brukes til utdannelse av lokale prester for den norske kirke og til andre formål som står i forbindelse med den nuværende situasjon. Det er Kirkedepartementets sjef som er eget forordningsbefinnende og stikk i strid med vanlige bevilgningsprosesser skalter og valter med disse ting. Selv om man i alminnelighet ikke er tilbøyelig til å tillegge hr. Skancke liberale anskuelser, må det imidlertid regnes at han i dette tilfelle har vist adskillig irisinn. Som eksempel herpå kan vi nevne at han har stillet et ikke ubetydelig beløp av fondets midler til disposisjon for en tidligere offiser i den tsar-russiske arme Paul Rinsky-Korskooff for geistlig betjening av ortodokse kristne i Norge. Den samme Rinsky-Korskooff har under sitt eksil her i landet hittil fristet tilverelsen som sobakkshandler i Oslo. Det annet fond består av de feste og forpaktningssavgifter som tidligere ble oppbåret av de "streikende" prester, og dette er forutsatt å skulle anvendes til hjelp for hjemvendte frontkjemper som har interesse av gårdsbruk og som antas som forpaktere av prestegård eller på annen måte ønsker å erverve seg jord. At det også her vises en viss liberalitet ved anvendelsen av midlene vil en forstå, når en hører at det bl. a. er brukt kr. 70 000 til innkjøp av Fyresdal prestegård som gave til ministerpresidenten. Det var som kjent på denne prestegård "førrens" vugge i sin tid stod og det forekommer oss derfor særlig naturlig at den nå blir ervervet som en slags krongods.

Rikskommissariatet har bestemt at olje som går tapt på grunn av eksplosjoner o. lign. heretter skal gå av på kvoten til de fiskere hvis fangst skal gå til dekning av det norske behov. Det er vel overflødig å tilføye at bestemmelsen står i strid med de for liggende avtaler. For tiden ble fiskerne på denne måte berøvet ca. 100 tonn av sin kvote.

Betaling for tyske rekvisisjoner og skader. Reichkommissar har fra 1. januar 1942 pålagt den norske stat å betale godtgjørelse til norske borgere og in-

stusjoner for de eiendommersom tyskerne har rekvirert. Betalingen skjer av norske midler, men etter tyske direktiver. Det er nå fastsatt nærmere bestemmelser om disse betalinger, dateret 11. november 1944. Til tross for at de leier og skades-erstatninger som hittil har vært betalt for de eiendommer som er rekvirert eller skadet av tyskerne, har vært knappe nok, og ikke tilnærmet sesvis har svart til hva en nordmann måtte betale om han leiet eller skadet en annens eiendom, skjærer de nye bestemmelser betalingene til nordmenn ytterligere ned. Derimot forhøyes de godtgjørelser som betales til Nasjonal Samling, riksøkonomisjef, til Likvidasjonsstyret for inndratte formuere, til N.S. Ungdomsfylking og N.S. Hjelpeorganisasjon, for tysk bruk av eiendommer som er besluttet inndratt, d.v.s. eiendommer som disse organisasjoner har stjålet fra frimurerlosgjeng, de politiske partier, jødene, nordmenn som har måttet forlate landet, speiderorganisasjonene, Norsk Folkehjelp og andre. Den norske stat må etter de nye bestemmelser betale godtgjørelse ikke bare for eiendommer som er rekvirert av Wehrmacht, Reichskommissar, Organisasjon Godt og det tyske politi, men også for de eiendommer som er rekvirert av det tysk-nasiparti (NSDAP). Fra 1. januar 1945 må staten endog betale husleien for "Deutsches Geschäft" og andre rene forretninger som drives av NSDAP. De nevnte forordninger for inndratte eiendommer og for NSDAP's forretninger er nye eksemplarer på de tyske og norske nasisters vanlige fremgangsmåte: å stjele fra den norske stat og norske borgere for å berike sine egne kasser.

Rikstrygdeverket. Vårt blad inneholdt ifjor høst en notis om at N.S.-mannen Byråsjef P. Wimberg Larsen var avskjediget fra sin stilling i Rikstrygdeverket. Grunnen var som det vil erindres at han ved flere anledninger hadde påført direktørens navn falsk ved søknader om reisettillatelse. Det viser seg nå at dette er det rene smatteri mot hva den tidligere byråsjef ellers har på samvittigheten. For et par uker siden kom det for dagen at han hadde ilvendt seg meget store beløp av trygdeverkets midler ved å utstede falske anvisninger på lege og tannlegehonorarer. Etter en foreløpig oversikt andrar bedrageriet seg til kr. 186 000.-

Blokaden av offentlige stillinger. Vi minner på ny om blokaden. Selv om denne nå stort sett er effektiv, hender det fremdeles en og annen gang at der sølles søkere til ledige stillinger også blandt folk som ikke tilhører det såkalte statspartiet. Sålædes kan nevnes at det på denne måte i den siste tid er utfyllt et par assistentstillinger i Meringsdepartementet. Vi forbeholder oss for fremtiden å offentliggjøre navnene på dem som ikke er lojale.

Parolen gjelder som kjent alle offentlige og halvoffentlige stillinger, både faste og midlertidige, herunder også vikariatet under ferie, sykdom o.l. Unntatt fra blokaden er bare leger, pleiepersonale og betjening ved sykehus, mannskap og befal ved landets brannvesener samt det personale i det sivile luftvern som har åpenbare opplysninger under flyalarm.

Oppbrudd. Tyske anlegg, særlig i Nord-Norge, blir i stigende utstrækning demontert og maskiner m.v. sendes ikke bare sydover, men så vidt som mulig også til Tyskland. Sålædes har a/s Frostfilt, Bodø, nylig fått eksportlisens for en hel del av sine maskiner. Tillatelsen omfatter imidlertid også slike ting som tepper og ullkøyer, sengegarnityrer, pullovers, sjal, skiluer, ulltepper o.s.v.

oOo

Tyskernes innstilling til krig og samfunnsspørsmålene - de umyndiggjortes innstilling - ble nylig godt avslørt av en nordmann under en forretningskonferanse spurte en tysk dr. hva han mente om situasjonen. Han svarte: "Ich arbeite, ich esse und ich schlafe. Ich denke nicht." Det er ikke utenkelig at folk med denne mentalitet kan drives til å holde krigens gående enda en tid.

SEND AVISEN VIDERE NÅR DU HAR LEST DEN

- VÆR FORSIKTIG!

...morderne. Etter har tyskerne - i samarbeid med de hjemlige nasister - begått en ugjerning så rå og umennekelig at en vil virke som et sjokk på hele den siviliserte verden. Som hevn for drapet på statspolitissjef Marthinsen er det skutt ialt 33 mann - 33 nordmenn som ikke hadde det ringeste med drapet på Marthinsen å gjøre. Dødslistene omfatter som kjent ialt 34 personer, men en av de dømte - Stensrud - var en beryktet nasist og forbryter hvis navn ikke fortjener å nevnes i samme åndedrett som de øvrige. Av disse er det på det rene at fire - nemlig høyesterettsadvokat C.F. Gjerdrum og J. Vislie, overlage Sathre og direktør Kaare Sundby - ble hentet i sine hjem om ettermiddagen samme dag som Marthinsen var skutt, og ble myrdet umiddelbart etterpå. Når tyskerne i sine offisielle kommunike hevder at disse fire nordmenn ble dømt ved sardoms ol for bestemte forbrytelser, da er det løgn - bevisst og åpenbar løgn. Forfalskningen er så gjennomsluktig at den neppe kan være beregnet på andre enn tyskernes eget publikum, og kan kanskje tas som uttrykk for at det selv i disse moralske forkrøblede kretser ville reageres hvis den rette sammenheng ble kjent. Også vi nordmenn er blitt sløvet i krigens år. Det er jo heller ikke første gang tyskerne har myrdet uskyldige nordmenn i ren terrorhensikt. Allikevel opprøres vi i vårt innerste over det som er skjedd, vi krenkes i vårt menneskeverd ved tanken på at slikt kan utføres av vesener som sier seg å tilhøre samme art og rase som oss selv. At utåden skulle tvinge oss til ettergivenhet i sluttkampen, er en tanke så absurd at den ikke kunne være unnfanget av noe annet intellekt enn det tyske, med dets rent patologiske mangel på evne til å sette seg inn i høyere sjelsfunksjoner enn dem det selv representerer. Tvert imot - vi kan ikke la være å spørre oss selv, hvor lenge skal vi rolig se på at disse vesener lusurer om de vil her i landet og myrder de beste av våre landsmenn, hvor lenge skal vi måtte spille rollen som underkuete og lydige vasaller - uten å gripe til de midler som tross alt står til vår rådighet, og som vil bringe oss i åpen kamp på liv og død med undertrykkerne? Vi har disiplin nok til å vente til ordren kommer - om den kommer. Men hvis vi får ordren, da vil minnet om de 33 myrdede landsmenn stå som en fakkell i kampen - et samlingspunkt for alle gode krefter og en kilde til mot og hensynsløshet i oppgjøret med de skyldige. Dette skjønner tyskerne kanskje ikke. De anerkjenner jo ingen annen makt enn våpenmakten og forstår ikke annet språk enn våpenens tale. Men glemmer de, at de tyske våpen ikke lenger behersker Europa? Er de klar over at deres fremferd med stadig våknere samvittighet blir registrert av opinionen i de nøytrale land, at disse land ved sin holdning vil kunne påvirke krigens gang i ikke ubetydelig grad, og at den tyske våpenmakt betyr en stadig mindre trussel for de nøytrale stater når de skal bestemme sin politikk under krigens siste fase? Og har tyskerne ennå ikke gjort seg fortrolig med det faktum at store deler av deres eget land nå er okkupert av landets fiender - våre allierte? For hver nordmann som blir drept av tyskerne, har våre allierte makt til å ta represalier overfor en tysker - eller flere. Går tyskerne ut fra som en selvfølge at våre alliertes høyere krigsmoral vil hindre at deres egne metoder blir anvendt på dem selv? Muligens har de i tilfelle rett i dette. Men kanskje også det syn nå vil trenge seg fram, at det er en dårlig moral som lar noe middel være uprøvet når det gjelder å sette en stopper for undermenneskenes mord på uskyldige borgere i de okkuperte land. Hvis tyskerne ikke har tatt denne mulighet i betraktning, skulle de iallfall ha grunn til å gjøre det nå, ettersom st dig større deler av deres eget land kommer i våre alliertes besittelse.

Forrederens lønn. Det går neppe en dag uten at nasipressen anslår sine mest høyspente strenger til lovprisning av våre såkalte "frontkjemper" - disse rikkjette, germanske gutter som ut fra de mest idealistiske motiver set er livet inn i kampen for fører, folk og fedreland. Det er jo riktig nok at det er med livet som innsats de herrer frontkjemper har meldt seg til

SKAL GÅ VIDERE!

sk krigstjeneste - om enn også på en noe annen måte enn nasipressen forutsetter. Verdien av de liv som her ofres får imidlertid enhver ha sin mening om, det gjelder nok i stor utstrekning liv som - hvis de ikke var blitt ofret for føreren - ville ha vært tilbragt bak fengselsmurene, i tvangsarbeidsanstalter eller under bruene ved Akerselva. Og kanskje er det taktløst å gjøre oppmerksom på at de herrer idealister tross alt ikke er uten materielle fordeler som vederlag for at de har meldt seg til vepnet kamp mot sitt eget land. Vi husker alle hvordan de som først meldt seg til "Regiment Nordland" ble lokket med bl.a. en større bondegård som lønn for vel utført landsforrederi (dette løfte har det forresten senere vært merkelig stille om). Men alle er sikkert ikke klar over i hvilken utstrekning nasilovgivningen også senere har funnet det nødvendig å støtte opp under idealismen med løfter om jordiske goder. Vi finner derfor grunn til å rogne opp de viktigste av de forordninger og lover som er gitt på dette område. Innholdet fremgår som regel med tilstrekkelig tydelighet av overskriften. Hvor dette ikke er tilfelle er hovedinnholdet tilføyd i parentes. Altså i kronologisk orden:

- 1) Forordning av 21/1-1941 om utstedelse av arviunnsvidnesbyrd for elever av 3. gymnasium som skal tjene beggjøre i Regiment Nordland.
- 2) Do. av 1/2-1941 om tjeneste i Regiment Nordland (mindreårige trenger ikke samtykke av foresatte for å la seg hverve, arbeidstakere kan slutte uten oppsigelse og beholder alle rettigheter overfor syketrygd, arbeidsløshetsstrygd, fagforeninger og faglige understøttelseskasser m.v.)
- 3) Do. av 11/6-1941 om forbud mot at arbeidere blir berøvet sin stilling p.g.a. tjenestegjøring i Norges SS og om lønn i tjenestetiden (lønnen betales av arbeidsgiveren).
- 4) Do. av 18/7-1941 om familieunderhold for frivillige i Den norske Legion.
- 5) Do. av 27/11-1941 om vitnemål for bestått avgangseksamen ved høgre almenkskole for elever som skal gjøre tjeneste i Regiment Nordland eller Den norske Legion.
- 6) Do. av 19/1-1942 om visse spørsmål som gjelder frivillig krigstjeneste (omtrent samme innhold som nr.2).
- 7) Lov av 26/2-1942 om utsetting av tvangskullbyrdelse overfor krigsfrivillige (meget aktuell).
- 8) Do. av 7/5-1942 om opplysningskassansansiennitet for studenter og høgskoleelever som har tjenestegjort i Regiment Nordland, Den norske Legion og tilsvarende tjeneste.
- 9) Do. av 21/11-1942 om ugyldighet av oppsigelse m.v. fra stilling p.g.a. tjenestegjøring i Førergarden.
- 10) Do. av 21/1-1943 om skattefritaking for krigsfrivillige.
- 11) Do. av 25/2-1943 om vern om praksis for læger, tannlæger og veterinærer som gjør militærtjeneste i Norge eller andre steder med regjeringens godkjennelse.
- 12) Do. av 18/3-1943 om universitets- og høgskoleeksamener for krigsfrivillige.
- 13) Do. av 1/4-1943 om opptagelse av krigsfrivillige som elever og studerende ved læreanstalter (fortrinnsrett).
- 14) Do. av 15/7-1943 om syketrygd for personer som gjør tjeneste i Laffen SS og Den tyske vernemakt.
- 15) Do. av 25/8-1943 om forbud mot oppsigelse av arbeidere som innkalles til hirdtjeneste.
- 16) Do. av 14/10-1943 om tjenestere rettigheter for off. tjenestemann som utfører frivillig krigstjeneste (tjenestemannen beholder under krigstjenesten alle tjenesterettigheter og skal etterpå ha et lønns- og ansiennitets tillegg svarende til 3 ganger krigstjenestetiden).

I tillegg til dette er det jo ikke mer enn rimelig at frontkjemperne også etter hjemkomsten fra en mer eller mindre reell krigstjeneste, har ekstrarasjonjer av enhver art, og at familien har adgang til å bruke deres rasjoneringskort når de er borte. Det er heller ikke egnet til å forbeuse, at de gjennom "Frontkjemperkonkret" stadig mottar gaver og understøttelser som er skaffet til veie gjennom mer eller mindre frivillige bidrag - bl.a. fra kommunene. Og vi har naturligvis ingen grunn til å beklage oss over at de herrer kan begå når sagt hvilke forbrøtelsener og pöbelstreker de önsker uten at politiet skriker inn.

Det er ikke så meget for å rime frontkjemperne selv vi trekker frem dette. Deres forhold blir i grunnen hverken verre eller bedre fordi om de mottar materielle fordelene som föolge av forredriet. Men de ansvarlige myndigheter og deres lydige redskaper får så meget større ansvar når de ved å bruke slike midler lokker ubefestede sjeler til å begå en forbrytelse som av nesten alle deres landsmenn betraktes som kvalifisert landsforrederi, og som synes å måtte före offeret inn i den visse död - hva enten döden finner sted som "heltdöd" eller på en noe mindre heroisk måte.

Siste akt. Ved "Statsakten" 1 februar 1942 fikk vi ministerpresident og ministre istedenfor konstituerte statsråder. Dagen er senere blitt feiret som vår store nasjonale minnedag, "större enn 17. mai, större enn 7. juni", som føreren selv uttrykte det. I år var planene större enn noengang. Ny statsakt forestod. Føreren skulle bli statssej og han skulle opprette et nytt departement - forsvarsdepartementet! - han var selv hos Hitler for å ordne de siste formalia. Dessuten skulle stortingsbygningen stilles til disposisjon for det fri Norge. - Vi unnlot å bringe noen forhåndsmtale av begivenheten, da vi hadde våre tvil om at det hele kunne förlöpe planmessig et er den siste tids utvikling på frontene. Og ganske riktig: Föreren fikk selv förfall, Terboven uteble og de store sensasjoner likeså. I Stortinget föregikk en mak ber förestilling med en avdelingssej i Reichskommissariat og innenriksminister Vasbotten som hovedaktörer. Bygningen ble overlevert og det norske flagg heist - etter et pinlig opphold för man fant flagget. Det ble fra begge sider talt adskillig om det symbolske ved begivenheten. Det var meningen at symbolikken skulle föres videre ved at innenriksministeren - sönn av Stortingets kontorssej - skulle flytte inn i bygningen med sitt departement. Men det viste seg at noe slikt var ugjörlig på grunn av den tilstand bygningen var i da tyskerne förlot den. De tok med seg lamper, gardiner, möbler, gulvtepper og alt som var löst, ja de boret til og med ut en del låser m.v. Ögså brenslöt tok de med. Vannet måtte derfor tappes av sentralvarmeanlegget for at det ikke skulle fryse. Överalt var der skittent. Öllers var lagtingssalen bygget om og de gamle ornamentene på veggene der hakt bort. Salen har vært bruk til tyske brylluper og liknende förestillinger. N.S. myndighetene får altså förelöpig ingen glede av bygningen. Den må pusses grundig opp för den kan tas i bruk. Dette var nok det symbolske ved overleveringen.

De opp for angivere. Der föreligger beviser för at ökonom G.A. Reichelt og assistent Sigrid Koen i Innenriksdepartementet har drevet angiveri mot folk som ikke tilhörer det statsbärende parti. Reichelt er fallert kjøpmann som ögså har forsökt seg som leppredikant. Fru Koen har lidt skibbrudd på det östskapelige oppröde. Begge har drevet på sine gamle dager et interesse för politikk og er slått inn på den öffentlige löpebane i den nye tid. Vi advarer mot disse personer. Likeså må vi advare mot sekretær Toralf Ansgar Christiansen i Næringsdepartementets personalkontor, hvor han antakelig er anbragt som politisk kontrollör. Han er medlem av N.S. og farlig. Han skal ha vært i Quislings garde og tilknyttet SD. Det er grunn til å tro at han virker som provokör og forsöker å komme inn i illegale kretser i Oslo. Han skal bla. ha opptrådt med falsk legitimasjonskort under navnet Knut Berge, agent, 20 år, adr. Sköyen. Hr. Christiansen er i 25 års alderen.

Departementene er for en del opprett holdt temmelig uforndret i okkupasjonsiden, men der er ögså skjedd viktige endringer, säledes ved opprettelse av eget Poliidepartement og av de so rene N.S. departementer: Kulturdepartementet og Departementet for arbeidstjeneste og idrett. Videre er Utenriksdepartementet og Forsvarsdepartementet forsvunnet. Vi husker fr unionstiden hvor meget av selvstendighetsarbeidet var konsentrert om å skaffe landet eget utenriksbyre og egen utenriksrepresentasjon. Opphevelsen av Utenriksdepartementet er i beste sansvar med den plass som tyskerne har tiltenkt oss i sitt nye Europa. Restene av Forsvars- og Utenriksdepartementene har sammen med et konglomerat av andre saksoråder hört under Innenriksdepartementet. Men nylig er den siste rest av Utenriksdepartementet opphevet. Det som var igjen er lagt under "förerens kanselli" under ledelse av "sendemann" Stören som har etablert seg på Slottet.

Det sier seg selv at ingen norsk embetsmann med respekt för seg selv og för landets konstitusjon kan samtykke i å arbeide under slike forhold. De som gjenvärende av Utenriksdepartementets embetsmenn har da ögså nektet å gjengjörre i "kanselliet". Men een sviktet: ekspedisjonsssej William Halthe Johannesen. Riksignok sökte og fikk han permisjon den korte tid som er igjen til han faller för aldersgrensen. Ikke desömindre förtsetter han arbeidet i permisjonstiden. Han har tidligere ytlet bidrag til den "norske" legion og hans krypende tjenestevillighet overfor N.S. er vel kjent. Det er uhyggelig å tenke på hva som kunne ha hendt her i landet, hvis alle norske embetsmenn hadde vært av samme stöpfung som hr. Johannesen.

En streng dommer. Vårt blad inneholdt i fjor en notis om at justitiarius Helliksen i Oslo byrett var blitt fjernet som prisdommer i Hedemark og Østland etter at han av Frislagmannsretten var blitt ilagt erstatningsansvar for utilbørlig saksbehandling. Dette har tydelig gitt dr. H. blod på tann. Foranlediget ved en anmodning fra kriminalkommandør Lidtrød har han nylig overfor Riksadvokaten uttalt seg om de milde straffedommer. Det heter her bl.a. "min personlige mening er den at straffedommene i Norge overhodet ikke svarer til europaisk nivå. Forbrytervernaliheten - sentimentaliteten om De vil - er dominerende uten at den nye tid i så måte har medført synderlig endring. Det gjelder isvri, både de milde straffer og de mange frifinnelser med nokså merkkelig begrunnelse, hvor formodentlig den nye Frislagmannsretten har rekorden. ---"

Den nidkjære justitiarius utvikler videre hvordan en skjerpelse av dommene i tilfelle vil gjøre fengselsnøden enn mer prekær enn den allerede er. Der må andre botemidler til, og så kommer konklusjonen: "Jeg tror man vil slå i luiten, hvis man under de ekstraordinære forhold kvier seg for å gripe til ekstraordinære midler og jeg mener at veien er:

1. ved administrative forholdsregler å innvirke på livsforholdene, så der blir færre lovovertrædelser eks. ved at samfunnet ved manglende leveranser gjør inngrep i bedriftene istedenfor å anvende straff, at således kuene slaktes når de, etter leveransene må betraktes som dårlige eller syke og således forhindres fra å spise opp de begrensede formengder for de gjeldende besetninger (politiet lar selv de mest hårreisende mangler passere, fordi der skyldes på at kuene er syke, gjelle eller at der ikke kan skaffes for til dem utover det som går med til å oppholde livet).
2. ved å anvende straffeformer som ikke nødvendigvis gjør fengselsopphold og som allikevel virker meger kraftigere eks. beslagleggelse av eidendommer og opphevelse av bodelsretten.
3. ved at straffesaker i større utstrekning enn allerede skjedd avgjøres administrativt (eks. av politiet). For politiske forbrytelser har man nå gangen, hvorfor da ikke også ved pris- og rasjoneringsaker, som idag har politisk karakter og ledes og reguleres fra London og av hjemmefront. Forutsetningen måtte da være at vedkommende avdeling av politiet ble NS innstillet, kanskje ved at denne viktige del av politiets arbeide også overgikk til statspolitiet.
4. Øket anvendelse av dødsstraff istedenfor å koste mat, hus og pleie til ca. kr. 70 pr dag på krapylet. Men dette er nok så radikale forslag at det ikke passer inn i våre straffereettskyndiges A.B.O. --- Oslo byretts justitiarius-embete, 18. januar 1945. Heil og Sal. Sign Sverre Helliksen."

Tollskolen. Til utdanning av funksjonærer i tolltaten holdes der særskilt kurs under ledelse av et undervisningsråd på 3 medlemmer. Også denne institusjon skal nå nasifiseres. Ifjor ble ett av rådets 3 medlemmer fjernet til fordel for en N.S. tolder og som følge av ledighet ved dødsfall er i disse dager ytterligere en nasist kommet med i rådet. Ingen av disse to har noen som helst forutsetning for denne oppgaven og om den sist oppnevnte - en viss hr. Volvang som er avansert til overtollkontrollør utelukkende f. g. a. medlemskap i partiet - er det en sanstømtig oppfatning at han representerer det absolutte lavmål innen etaten. Han er imidlertid en ivrig tilhenger av den nye tid og vil nok av den grunn komme til å sette visse spor etter seg i undervisningen. Det er all grunn for våre toldere til å unnlate å søke oppdagelse ved skolen, så lenge denne har sin nåværende ledelse.

Rett mann på rett plass. Som ny politiløse i Oslo er konstituert N.S. mannen dr. Trygve Nielsen. Han skulle ha visse kvalifikasjoner for å omgås psykopater, for så vidt som han er en norsk morfinist som flere ganger er fratatt retten til å skrive resepter på alkohol og narkotika. Han var innil nylig ansatt i det nye Medisinaldirektorat, men ble avskjediget derfra f. g. a. trusler om voldsom opptreden - bl.a. mot "medisinaldirektør" Ostrem. Nå skal han altså i stedet slippes løs på forsvarsløse arrestanter.

Fredsmålene. Etter snart 5 års tysk okkupasjon med tilhørende nød, terror og vanstyre, er det ikke underlig at "de gode gamle dager" står for oss i et rosenrødt skjær. Så meget mer naturlig er dette her i Norge, hvor krigen på en særlig tydelig måte har demonstrert forskjellen mellom levestandardene i et fritt demokrati og et diktatur. Det er derfor kanskje ikke mere enn rimelig at fredsønsket hos mange er synonymt med et ønske om å vende tilbake til førkrigsforholdene og fortsette livet der det ble avbrutt den 9. april 1940 - som om ingen ting hadde hendt i mellomtiden. Denne grunninstilling er ikke av det gode. Hvordan vårt samfund vil utvikle seg etter krigen, er det ikke gitt å si på det nåværende tidspunkt; det eneste som er sikkert er, at det ikke vil bli som før. For det første er jo vårt land blitt meget fattig under okkupasjonen. Levestandarden vil i mange år måtte bli langt lavere enn den var i tiden før krigen, mange vil nok måtte gi avkall på nettopp de materielle goder som de mest har drømt om under krigens savn og forsakelser. Viktigere er det at krigen over hele den siviliserte verden har virket befruktende på krefter og strømninger som nødvendigvis vil måtte sette sitt preg på selve samfunnsstrukturen. Vårt land hverken kan eller bør være uberørt av denne utvikling. Og det vil være egnet til å lette overgangen og formidle en harmonisk fremvekst av vårt samfund, om store deler av befolkningen ser med mistro og uvilje på ethvert tiltak som truer med å røre deres private sirkler. Freden vil - like så vel som krigen - stille krav til hele befolkningens samfunnsfølelse og nasjonale instinkter. Det gjelder frem for alt å møte freden og dens problemer med et åpent og elastisk sinn. Vi mener ikke at noen skal vise elastisitet med hensyn til sin overbevisning. Tvert imot - vår demokratiske samfunnsordning må nå som før gi plass for fullstendig fri meningsutveksling og oppfordre enhver til å ta personlig standpunkt til de problemer som reiser seg. Hva vi mener er at enhver må vise elastisitet når det gjelder gamle vaner og forestillinger om hvordan ens personlige tilværelse skal være innrettet. Mange ønsker kanskje ikke noen utvikling i forhold til de tilstander vi hadde før, men erkjenner allikevel i sitt innerste at utviklingen må komme. Det vil være av uvurderlig betydning for den videre utbygning av vårt samfund om folk av denne kategori kunne gå positivt inn for å medvirke til en harmonisk utvikling - i stedet for å legge seg som en dødvækt mot de reformer som allikevel vil trenge seg frem. Hvis alle lag innen folket går til gjenoppbyggingen med øynene åpne for at våre livsvilkår av 1939 ikke er den eneste mulige form for en lykkelig tilværelse og med ærlig vilje til å se det beste i de nye forhold som oppstår, da er det ingen grunn til å tvile på at det norske folk om noen år vil finne seg selv i en tilværelse som erkjennes å være lykkeligere - eller skal vi si enda lykkeligere - enn de "gode gamle dager" som tok slutt den 9. april 1940.

U.S. propaganda. Vi er kjent med at enkelte offentlige kontorer i den senere tid har mottatt besøk av folk fra N.S. personalkontor, som angivelig er kommet for å forhøre seg om vedkommende funksjonærs stilling til N.S. partiet og dets program, til en eventuell bolsjevisering av Norge o.s.v. Enkelte tjenestemenn er også blitt oppsøkt privat og har fått seg forelagt lignende spørsmål. Det er noe uklart hva hensikten er med denne form for opplysningsvirksomhet. At man i fullt alvor skulle gjøre seg håp om å verve ett eneste nytt medlem for partiet i denne tid, er neppe grunn til tro. Derimot kan det vel tenkes at de innhentede opplysninger skal brukes - eller rettere sagt misbrukes - i agitasjonens tjeneste. I henstilling til alle som mottar den slags besøk å avvise vedkommende under henvisning til at det ligger helt utenfor deres tjenesteplikter å besvare spørsmål av denne art. Etatsrater. En karakteristisk følge av blokaden av de offentlige stillinger er konstitueringen av "politimester" Gustav Hoel som statsadvokat i Trondheim og "politimester" Erlend Rygh som statsadvokat i Telemark og Aust-Agder.

til Sverige. Kretsforeren er etter min mening også havnet der. Det er derfor ingen grunn til lenger å holde på de arresterte gisler. Jeg rår derfor til at N.N. snarest blir løslatt. Drammen, 13.11.1944. Sign. Thore Tjersland." For egen regning skal vi tilføye at vi har grunn til å tro at vedkommende fremdeles sitter arrestert.

Ny sorenskriver på Horten. Vi har etter hvert måttet venne oss av med å forbauses over de utnevnelser som N.S. foretar. Den nye sorenskriver på Horten, Gaarder, er imidlertid noe utenom det vanlige, selv etter den nye tiåsmålestokk. I sin tid drev G. sakførerforretning på Årnes, men denne syknet hen p.g.a. sømnel og fyll. Da han etter underslag av Hypotekbankens midler mistet vervet som bankens kommisjonær i midten av 1930-årene sto han på bar bakke. Han meldte seg inn i N.S. og ble stående der også etter krigsutbruddet og nå fikk han uanede chanser som belønning for sitt medlemskap. I 1940 ble han byråsjef i et politisk kontor i Innenriksdepartementet, men Hagelin ble snart klar over at han ikke var noen effektiv nyordningsmann. Tidlig i 1941 ble derfor Gaarder sendt til Drangedal som lensmann. Også her klarte han på kort tid å gjøre seg umulig. Men partiet hadde bestemt at han skulle forsørges. Den avskjedigede lensmanns neste skritt på den offentlige løpebane ble etter en tids ledighet - utnevning til politimester i Skien. Her var hans opptreden slik at Politidepartementet meget snart fant stillingen uholdbar og så seg nødsaget til å avskjedige ham, samtidig som det direkte ga ham skylden for de uroligheter som i sin tid førte til inndragning av rasjoner og stengning av kinoer m.v. Etter disse bedrifter ble G. gående ledig en stund, men partiets vedtak om å holde liv i ham sto fremdeles ved makt. I 1943 ble han oppnevnt som ordfører i Vinje. Ordførervervene som i den nye tid kan besettes med folk som ikke har noen tilknytning til vedkommende kommune er nemlig samtidig blitt lønnet og G. fikk ca. kr. 8.000 pr. år til tross for at Vinje er en av de minste kommuner i Telemark. Dette var muligens ment som en straff for at der ikke var N.S. folk i bygden. Ved sin vanlige sømnel lyktes det snart G. å lage kaos også i de nye omgivelser. Forholdene utviklet seg slik at fylkesmannen måtte få ham fjernet etter 3/4 års tid. Han rakk dog forinnen å få en del av sine undersatser i fengsel og straffet med formuesinndragning. Kommunen som ikke på forhånd var syndelig vel situert ble ikke bedre stillet etter Gaarders ledelse. Hans årsgasje ville ha kostet innbyggerne et par skatteprosent og det endte derfor med at disse utgifter ble overtatt av staten. Etter dette skulle man tro at hans videre løpebane i det offentlige var stengt. Men nei! Riisnæs trenger folk og da sorenskriveren på Horten ble avskjediget av politiske grunner ble Gaarder hans etterfølger. Vi kan ta denne utnevning som et tegn på hvor effektiv blokaden av offentlige stillinger er blitt, og G. skjøtter sitt embete som om han selv mente å følge blokadeparolen ved sit-down-streik. Etter hva vi erfarer har han ved sin sømnel og passivitet gjort det umulig å få fremmet noen sak.

Ny type brenselolje. Av avisene fremgår at en ny type brenselolje er kommet i handelen fra 1. januar 1945. Denne olje, som er likeså ildsfarlig som bensin, bringes på markedet at tyskerne og quislingene tross protest fra ansvarlig norsk hold. Den lagres på alminnelige bensintanker, som absolutt ikke er betryggende til denne bruk, og skal i første rekke anvendes på fiskefartøyer - uansett om disse har bensinmotor eller ikke. Tyskerne må være i stor mangel på almindelig brenselolje. Norske fiskeres liv og eieendom tar de ikke hensyn til.

Vi advarer mot byråsjef Bj. Krag Brynildsen i Rikstrykdeverket. Det er på det rene at han ved flere anledninger har opptrått som angiver.

Når du har lest avisen så sørg for at den går videre til dine kolleger. Det ville være ønskelig om den kunne nå utover hele landet, til alle byer, større jernbanestasjoner, større post- og telegrafstasjoner, slik at den så vidt mulig kan bli lest av alle statstjenestemenn. Har alle tjenestemenn i din egen etat/lest den, så la den gå videre til tjenestemenn i andre etater. på stedet

Men vis forsiktighet!

Nord-Norge - Det halve kongerike.

Siden okkupasjonens første dag har tyskerne og quislingene gjort alt for å innbille oss hvor elendig det stod til her i landet før 9. april 1940 og hvor greit vi skulle få det under nyordningens velignelser. Herunder har særlig Nord-Norge vært gjenstand for en påtrengende frieri. Ingen misse eller utgitt har vært spart. Men tross i loo's innsats med rikstallere, Valogala dsutstilling og alle andre tenkelige nasistiske påfunn har det - selvsagt - ikke lyktes å få nordre tingene på kroken. Alle forsøk på i agitasjonens tjeneste å utnytte den kjente nordnorske lokale patriotisme og de spesielle næringspolitiske forutsetninger nordpå har vært fruktesløse. Folket i nord såvel som folket her sør er forblitt tro mot sin konge og sitt land. Og det såkalte "Valogaland-sambandet" såvel som de øvrige nasipropagandistiske foretagender er blitt av de måtte bli - private tumleplasser for opportunister, miskjente argjerrigheter og andre ubetydelige. Er som vokser i egen innbildning når de får være med på å bakvaske de store. Vi behøver ikke tyskere og forrædere til å minne oss om Nord-Norges betydning. Enhver vet at de rike muligheter i vårt land både i nord og sør ennå på langt nær er fullt utnyttet - heldigvis. De kår naturen byr vårt folk er hårdere enn i de fleste siviliserte-land - ja, i Nord-Norge hårdere enn i noe annet land. Det har kostet og vil framleis komme til å koste oss hård kamp og tungt slit å bygge landet. Forståelse av Nord-Norge som de øvrige landsdelers behov og muligheter har jevnlig øket og vil stadig utdypes videre. Nord-Norge med sine på mange måter rent spesielle forutsetninger stod da krigsen kom foran en rik økonomisk utvikling, men er nå som det øvrige land etter snart 5 års systematisk utplyndring fra tyskernes side satte artier tilbake. Vi var - alt nådd langt, både åndelig og materielt, og hadde skapt et samfunn, hvor der hersket frihet, rettssikkerhet og orden. Men i erkjennelsen av at samfunnet aldri kan bli godt nok, ønsker vi bare i fred å forsette arbeidet med å bringe vårt folk og land under kultur. I dette arbeide vil Nord-Norge - som utgjør over 1/3 av vårt land og har nesten 1/5 av hele landets produktive areal, halvparten av fiskerieringen og vel 1/8 av landets befolkning - igjen som før finne sin plass.

Men det er ikke dette som gjør at vi her sydpå idag særlig retter blikket nordover mot "Det halve kongerike". Det er fordi Nord-Norge tross det være sin beliggenhet, sin uforferdede og seige befolkning og krigsbegivenhetens gang er kommet til å spille en særlig fremragende rolle i vår forsvarskamp. Først under felttoget i 1940. Etter at vi her sør måtte gi opp for overmakten, fortsatte kampene i Nord-Norge, og det ble i denne tid, da vi første gang håpet at befrielsen skulle komme nordfra, knyttet sterke bånd mellom nord og sør. Nord-Norge kjempet i det lengste, og det kjempet godt. Bare uheldige omstendigheter andre steder i verden gjorde at vi også der oppe til slutt måtte gi tapt, på et tidspunkt og i et krigsområde hvor fienden i virkeligheten hadde gått fra nederlag til nederlag. Nordlandingenes tapre seige og militært sett vellykte strid våren 1940, mot de krigsvante og overlegent utstyrte tyske spesialtropper, særlig på Narvik-fronten, vil vel alltid ha sin plass blant våre mest ærerike minner. Men hva er det - den betydde meget for samlingen av hele folkets vilje og kraft til under okkupasjonen å bygge opp hjemmefrontens våpenløse motstand mot undertrykkerne. - Idag, etter mer enn 4 lange og tunge års ventetid, står atter norske tropper i kamp på norsk grunn. Og atter er det Nord-Norge - foraløbig vel halvparten av Finnmork - som er Det frie Norge. Utviklingen på nordfronten gjorde det i oktober 1944 endelig aktuelt å forrive tyskerne fra det strategisk viktige Varanger-avsnittet, og vår glede over meldingen 25. oktober om at det første stykke norsk jord ved våre russiske alliertes innmarsj i Kirkenes og omliggende distrikter var blitt rensket for tyskere og at det frie norske ilagg igjen valet der oppe, kunne ikke dempes selv av de mest hjerteskjærende jammerskrik fra "Litenposten" og det øvrige nasistiske hylkor. Og sjelden er vel nasistenes løgn og skrekkagitasjon blitt så omgående og ettrykkelig avslørt som i dette tilfelle. Tyskernes og quislingenes bolsjevikskrekk er fullt for-

stædig - den minner om forbryt-nes velgrunnede dårlige samvittighet - og de ilykket de også over hals og hode. Men selv disse har ers forestillinger om bolsjevikene viste seg å være en smule overdrevne. Bl... kom det for dag at nasi-visdomsfortren Haugen i Sør-Varanger i staden for det bekjente nakkeskudd hadde fått syktilsyn og medisin av en russisk lege. De fæle bolsjevikene verdiget ikke en gang qui lingene den på forhånd ventede "be-handling", men overlot helt til de norske myndigheter å ta i forvaring både herr Haugen og andre ubeglemta quilinger. Heller ikke viste russerne seg så forhi ne på å "bolsjevisere" en nveste erobring - ja, de blandet seg ikke engang inn i siviladministrasjonen, men overlot også denne helt til nordmennene selv. De viser i de hele tatt den holdning til Norge som vi hadde ventet og som tyder på en dyp respekt for nordmennenes politiske ansvar- lighet og modenhet. Forholdet til befolkningen, som tok mot sine befridere med en begeistring og klok tillit som er finnrkingene og folket der nord i det hele egen, er det beste. De russiske soldatene ligger under åpen himmel eller i telt, idet de - i motsetning til hv "kulturfolket" har for vane - har latt sivilbefolkningen beholde de få hus tyskerne ikke rakk å få ødelagt før de drog. - Men det tyngste slaget for nasi-propagandaen er vel oppgølsen av at Nord-Norge allikevel ikke var blitt solgt til bolsjevikene. For - ikke nok med at det er helt norsk siviladministrasjon - russerne har, etter at de men r nå å ha løst sin militære oppgave på norsk jord, bedt om at den forts tte beirielse av Norge må bli overvakt av norske og eventuelt west-allierte tropper. Den videre framrykking skjer under ledelse av oberst A.D. Dahl - sjefen for den berømte Alta bataljon fra 1940. For en tid siden kom han med sine tropper fram til Lakelv i Porsanger og skal etter de seneste meldinger være nådd helt frem til Alta. Dermed skulle betydelig over halve Finnmark med en gjenstående befolkning på 25 - 30 000 mennesker være befrikk.

Men begivenhetene i Nord-Norge de siste 3 - 4 måneder har også sin dystre side. Ved deporteringen av 20 000 mennesker fra Vest Finnmark og en del av Troms har det lykket tyskerne å vise verden at de endog er verre enn sitt rykte. Ved denne skjandselsdåd - med planmessig ødeleggelse av disse nordlige bygder og boplasser som representerer generasjoners arbeid og kultur - mot en ærekjer og stedkjer befolkning som intet heller ønsket enn å få bli hvor den var - er Tysklands navn for alltid brennmerket i norske sinn. Men våre landsmenn der nordin er på ingen måte knekket, de berer sin skjebne på en vis som er dette folkeferd verdig. Og ved sin holdning maner de oss andre til å vise det rette og sanne fedrelandssinn - det som gir seg utslag i sømkjensle og hjelp til våre egne. De brente bygder i Finnmark og Nord-Troms skal gjenreises - det lover vi oss selv og vårt land. Og frelst, fritt og fornyet etter striden skal gamle Norge - nordst i grensom, du vårt eige atterland - atter stige frem - furet, verbitt over vannet, med de tusen hjem!

Samvittighetens røst. Oslo og Ikerhus fylkesmannsembete har i disse dager sendt alle landmennene i distriktet et (hemmelig) rundkriv ang. "Forholds- regler til personlig vern mot anslag (drapsforsøk)". Rundskrivet gjengir en P.M. fra Innenriksdepartementet, sentralavdelingen, og inneholder meget detaljerte retningslinjer til sikring mot såkalte "politiske drap". Vi kan ikke nekte oss fornøyelsen av å gjengi enkelte avsnitt av rundskrivet. : ---- Til sikring av egen bopel bør man først og fremst ta sine forholds- regler ved inngangsdøren. Denne må være solid; uten glass eventuelt med skuddsikert "glassøye", samtidig som man monterer elektrisk lys utenfor og over inngangsdøren. Har inngangsdøren delvis glass må det aldri være lys i entreen, og lyskilder fra innenfor liggende verelser ut i entreen bør være skjermet idet døren åpnes fra vrelst ut i entreen..... Døren bør være forsynt med solid sikkerhetslenke som, spesielt etter mør ets frembrudd, ikke fjernes før man har visshet for hvem som har gitt seg til kjenne utenfor. Særlig ved henvendelse etter mørkets frembrudd eller til andre uventede tider er det ingen grunn til uten videre å åpne døren for ukjente personer. Man kan spørre seg for gjennom døren og under dette bør man ikke stå like bak døren, men på siden i ly av dørkarmen..... Hvis det på noen måte er mulig bør telefonapparat installeres også på soveværelset, helst med direkte forbindelse til nærmeste politistasjon eller tyske for-

legning. Telefonledningen må søkes beskyttet slik at den ikke kan brytes... Soveværelsedøren kan gjerne forsynes med solid lås og lenke, og senger bør være plasert slik at de ikke kan beskyttes direkte fra døråpningen..... Snikmorderne har jo i stor utstrekning anledning til å velge tid og sted for sitt angrep på den enkelte person. Der ed er imidlertid ntydet noe av det viktigste av de defensive forholderegler som overhode kan tas: Man må såvidt mulig legge sitt virke slik an at det blir minst mulig regelne ssig- net. Man bør komme og gå til uvisse tider til sitt arbeidsssted og benytte forskjellige adke stveier.... I det øieblikk man går ut eller inn bør man påse at man ikke dannar skyteskive mot en lys bakgrunn (elektrisk lys i entreen, eller står under en lyskildes montert utenfor inngangsdøren....) Det er et spørsmål om dette rundskriv vil virke særlig oppmuntrende på NS-l-nsmennenes svikvande moral.

Prisdirektør Bjarheim som st dig har skaffet oss underhol ning fikk seg en ubehagelig overraskelse i begynnelsen av desember, da politiet troppet opp hjemme hos ham og tok med seg radioapparatet. De undersøkelser han deretter foretok bragte for dagen at han var ekskludert av partiet i slutten av oktober.

Fuglesang Kulturministeren holdt ifølge "Fritt Folk" søndag 14. j nuar foredrag om "Den innenrikspolitiske utvikling i Norge etter at tyskerne er gått over til offensiv på Vestfronten". Foredraget var lært for nyttår. Offensiven var dessverre alt da foredraget ble holdt, vendt til det mot- satte både i vest og øst. Når ministeren fibre hadde hatt strevet med å skrive sammen sitt utmerkede foredrag, var det lik vel rimelig at det ble holdt, men vi skulle anta at tiden snart er inne til å gråpe ordet på ny.

Hensikten helliger midlet. Ved beslutning av 2. mars 1941 har Kirkedeparte- mentets sjef, minister SK ncke, opprettet to fond. Det ene består av kommunale lønnstilskott til de prestes som på grunn av kirkestriden f. t. unnlater å hve sin lønn og som i tidens offisielle språkbruk gjerne går under betegnelsen "de streikende prestes". Dette fond skal etter statuttene brukes til utdanning av lojale prestes for den norske kirke og til andre formål som står i forbindelse med den nuværende situasjon. Det er Kirke- departementets sjef som et er eget forordbepinnende og stikk i strid med vanlig bevilgningsprinsipp skalter og valter med disse nger. Selv om man i alminnelighet ikke er tilbøyelig til å tillegge hr. Skancke libe- rale anskuelser, må det imidlertid regis at han i dette tilfelle har vist adskillig frisinn. Som et eksempel her på kan vi nevne at han har stillet et ikke ubetydelig beløp av fondets midler til disposisjon for en tidligere offiser i den tsar-russiske arme Paul Rinsky-Korsakoff for geistlig betje- ning av ortodokse kristne i Norge. Den samme Rinsky-Korsakoff har under sitt eksil her i landet hittil fristet tilværelsen som tobakkshandler i Oslo. Det annet fond be tår av de feste og forpaktningssavgifter som tidligere ble oppebåret av de "streikende" prestes, og dette er forutsatt å skulle anvendes til hjelp for hjemvordte frontkjempere som har interesse av gårds- bruk og som antas som forpaktere av prestegård eller på annen måte ønsker å erverve seg jord. At det også her vises en viss liberalitet ved anvendel- sen av midlene vil en forstå, når en hører at der bl. a. er brukt kr. 70 000 til innkjøp av Fyrosdal prestegård som gave til ministerpresidenten. Det var som kjent på denne prestegård "fjærens" vugge i sin tid stod og det fore- komer oss derfor sære naturlig at den nå blir ervervet som en slags krongoås.

Rikskommissariatet har bestemt at olje som går bort på grunn av eksplosjoner o. lign. heretter skal gå av på kvoten til de fiskere hvis fangst skal gå til dekning av det norske behov. Det er vel overflødig å tilføye at bestem- melsen står i strid med de for liggende avtaler. Perioden ble fiskerne på denne måte berøvet ca. 100 tonn av sin kvote.

Betaling for tyske rekvisisjoner og skader. Reichkommissar har fra 1. januar 1942 pålagt den norske stat å betale godtgjørelse til norske borgere og in-

stusjonen for de eiendommer som tyskerne har rekvirert. Betalingen skjer av norske midler, men etter tyske direktiver. Det er nå fastsett nærmere bestemmelser om disse betalinger, dater 11. november 1944. Til tross for at de leier og skades-erstatninger som hittil har vært betalt for de som er rekvirert eller skadet av tyskerne, har vært knappe nok, og ikke tilnærmet sesvis har svart til hva en nordmann måtte betale om han låst eller skadet en annens eiendom, skjerer de nye bestemmelser betalingene til nordmenn ytterligere ned. Derimot forhøyes de godtgjørelser som betales til Nasjonal Samlingsriksøkonomisjef, til Likvidasjonsstyret for inndratt formuer, til N.S. Ungdomsfylking og I.S. Fjellpørganisasjon, for tysk bruk av eiendommer som er besluttet inndratt, d.v.s. eiendommer som disse organisasjoner har stjålet fra frimurerloesjener, de politiske partier, jødene, nordmenn som har måttet forlate landet, speiderorganisasjonen, Norsk Folketrykkelag og andre. Den norske stat må etter de nye bestemmelser betale godtgjørelse ikke bare for eiendommer som er rekvirert av tross, Reichkommisar, Organisasjon mot og det tyske politi, men også for de eiendommer som er rekvirert av det tyske nasiparti (NSDAP). Fra 1. januar 1945 må staten endog betale husleie for "Deutsches Geschäft" og andre rene forretninger som drives av NSDAP. De nevnte "nyordninger" for inndratt eiendommer og for NSDAP's forretninger er nye eksemplarer på de tyske og norske nasisters vanlige fremgangs måte: å stjele fra den norske stat og norske borgere for å berike sine egne kasser.

Rikstrykdeverket. Vårt blad innholdt ifjor høst en notis om at N.S. mannen byråsjef W. Wimborg Larsen var avskjediget fra sin stilling i Rikstrykdeverket. Grunnen var som det vil erindres at han ved flere anledninger hadde påført direktørens navn falsk ved søknader om reisettillatelse. Det viser seg nå at dette er det rene småteri mot hva den tidligere byråsjef ellers har på sin vittighet. For et par uker siden kom det for dagen at han hadde tilvendt seg meget store beløp av trykdeverkets midler ved å utstede falske anvisninger på lønn og tannlegehonorarer. Etter en foreløbig oversikt andrer bedrageriet seg til kr. 186 000.-

Blokaden av offentlige stillinger. Vi minner på ny om blokaden. Selv om denne nå stort sett er effektiv, hender det fremdeles en og annen gang at det melder seg søkere til ledige stillinger også blandt folk som ikke tilhører det såkalte statspartiet. Sålædes kan nevnes at det på denne måte i den siste tid er utfyllt et par assistentstillinger i Verftingsdepartementet. Vi forbeholder oss for fremtiden å offentliggjøre navnene på dem som ikke er lojale.

Parolen gjelder som kjent alle offentlige og halvoffentlige stillinger, både faste og midlertidige, herunder også vikariater under ferie, sykdom o.l. Unntatt fra blokaden er bare leger, pleiepersonale og betjening ved sykehus, mannskap og befal ved landets brannvesener samt det personale i det sivile luftvern som har besøk under flyalarm.

Oppbrudd. Tyske anlegg, særlig i Nord-Norge, blir i stigende utstrekning demontert og maskiner m.v. sendes ikke bare sydover, men så vidt som mulig også til Tyskland. Sålædes har a/s Frostfilat, Bodø, nylig fått eksportlisens for en hel del av sine maskiner. Tillatelsen omfatter imidlertid også slike ting som tekopper og tlikerker, sengegarnityrer, pullovers, sjal, skiluer, ulltopper o.s.v.

oOo

Tyskernes innstilling til krig og samfunnsspørsmålene - de umyndiggjortes innstilling - ble nylig godt avslørt av en nordmann under en forretningskonferanse spurte en tysk dr. hva han mente om situasjonen. Han svarte: "Ich arbeite, ich esse und ich schlafe. Ich denke nicht." Det er ikke utenkelig at folk med denne mentalitet kan drives til å holde krigen gående enda en tid.

SEND AVISEN VIDERE NÅR DU HAR LEST DEN

- VÆR FORSIKTIG!

Morderne. Etter har tyskerne - i samarbeid med de hjemlige nasister - begått en ugjerning så rå og umennekelig at en vil virke som et sjokk på hele den siviliserte verden. Som hevn for drapet på statspolitisjef Marthinsen er det skutt ialt 33 mann - 33 nordmenn som ikke hadde det ringeste med drapet på Marthinsen å gjøre. Dødslistene omfatter som kjent ialt 34 personer, men en av de dømte - Stensrud - var en beryktet nasist og forbryter hvis navn ikke fortjener å nevnes i samme åndedrett som de øvrige. Av disse er det på det rene at fire - nemlig høyesterettsadvokat C.F. Gjerdrum og J. Wislie, overlege Sathre og direktør Kaare Sundby - ble hentet i sine hjem om ettermiddagen samme dag som Marthinsen var skutt, og ble myrdet umiddelbart etterpå. Når tyskerne i sitt offisielle kommunike hevder at disse fire nordmenn ble dømt ved særdomstol for bestemte forbrytelser, da er det løgn - bevisst og åpenbar løgn. Forfalskningen er så gjennomsluktig at den neppe kan være beregnet på andre enn tyskernes eget publikum, og kan kanskje tas som uttrykk for at det selv i disse moralsk forkrøblede kretser ville reageres hvis den rette sammenheng ble kjent. Også vi nordmenn er blitt sløvet i krigens år. Det er jo heller ikke første gang tyskerne har myrdet uskyldige nordmenn i ren terrorhensikt. Allikevel opprøres vi i vårt innerste over det som er skjedd, vi krenkes i vårt menneskeverd ved tanken på at slikt kan utføres av vesener som sier seg å tilhøre samme art og rase som oss selv. At uddænen skulle tvinge oss til ettergivenhet i sluttkampen, er en tanke så absurd at den ikke kunne være unntatt av noe annet intellekt enn det tyske, med dens rent patologiske mangel på evne til å sette seg inn i høyere sjelsfunksjoner enn dem det selv representerer. Tvert imot - vi kan ikke la være å spørre oss selv: hvor lenge skal vi rolig se på at disse vesener huserer som de vil her i landet og myrder de beste av våre landsmenn, hvor lenge skal vi måtte spille rollen som underkuete og lydige vasaller - uten å gripe til de midler som tross alt står til vår rådighet, og som vil bringe oss i åpen kamp på liv og død med undertrykkerne? Vi har disiplin nok til å vente til ordren kommer - om den kommer. Men hvis vi får ordren, da vil minnet om de 33 myrdede landsmenn stå som en fakkell i kampen - et samlingspunkt for alle gode krefter og en kilde til mot og hensynsløshet i oppgjøret med de skyldige. Dette skjønner tyskerne kanskje ikke. De anerkjenner jo ingen annen makt enn våpenmakten og forstår ikke annet språk enn våpenenes tale. Men glemmer de, at de tyske våpen ikke lenger behersker Europa? Er de klar over at deres fremferd med stadig våknere samvittighet blir registrert av opinionen i de nøytrale land, at disse land ved sin holdning vil kunne påvirke krigens gang i ikke ubetydelig grad, og at den tyske våpenmakt betyr en stadig mindre trussel for de nøytrale stater når de skal bestemme sin politikk under krigens siste fase? Og har tyskerne ennå ikke gjort seg fortrolig med det faktum at store deler av deres eget land nå er okkupert av landets fiender - våre allierte? For hver nordmann som blir drept av tyskerne, har våre allierte makt til å ta represalier overfor en tysker - eller flere. Går tyskerne ut fra som en selvfølge at våre alliertes høyere krigsmoral vil hindre at deres egne metoder blir anvendt på dem selv? Muligens har de i tilfelle rett i dette. Men kanskje også det syn nå vil trenge seg fram, at det er en dårlig moral som lar noe middel være prøvet når det gjelder å sette en stopper for undermenneskenes mord på uskyldige borgere i de okkuperte land. Hvis tyskerne ikke har tatt denne mulighet i betraktning, skulle de iallfall ha grunn til å gjøre det nå, ettersom stadig større deler av deres eget land kommer i våre alliertes besittelse.

Morderens lønn. Det går neppe en dag uten at nasipressen anslår sine mest høylynte strenger til lovprisning av våre såkalte "frontkjempere" - disse kjekke, germanske gutter som ut fra de mest idealistiske motiver setter livet inn i kampen for fører, folk og fedreland. Det er jo riktig nok at det er med livet som innsats de herrer frontkjempere har meldt seg til

sk krigstjeneste - om enn også på en noe annen måte enn nasipressen forutsetter. Verdien av de liv som her ofres får imidlertid enhver ha sin mening om, det gjelder nok i stor utstrekning liv som - hvis de ikke var blitt ofret for føreren - ville ha vært tilbragt bak fengselsurene, i tvangsarbeidsanstalter eller under bruene ved Akerselva. Og kanskje er det taktløst å gjøre oppmerksom på at de herrer idealister tross alt ikke er uten materielle fordeler som vederlag for at de har meldt seg til vepnet kamp mot sitt eget land. Vi husker alle hvordan de som først meldt seg til "Regiment Nordland" ble lokket med bl.a. en større bondegård som lønn for vel utført landskorrederi (dette løfte har det forresten senere vært merkelig stille om). Men alle er sikkert ikke klar over i hvilken utstrekning nasilovgivningen også senere har funnet det nødvendig å støtte opp under idealismen med løfter om jordiske goder. Vi finner derfor grunn til å regne opp de viktigste av de forordninger og lover som er gitt på dette område. Innholdet fremgår som regel med tilstrekkelig tydelighet av overskriften. Hvor dette ikke er tilfelle er hovedinnholdet tilføyd i parentes. Altså i kronologisk orden:

- 1) Forordning av 21/1-1941 om utstedelse av arbeidsvidnesbyrd for elever av 3. gymnasium som skal tjene beggjørelse i Regiment Nordland.
- 2) Do. av 1/2-1941 om tjeneste i Regiment Nordland (mindreårige bringer ikke samtykke av foresatte for å la seg hverve, arbeidstakere kan slutte uten oppsigelse og beholder alle rettigheter overfor syketrygd, arbeidsløshetsstrygd, fagforeninger og faglige understøttelseskasser m.v.)
- 3) Do. av 11/6-1941 om forbud mot at arbeidere blir berøvet sin stilling p.g.a. tjenestegjøring i Norges SS og om lønn i tjenestetiden (lønnen betales av arbeidsliveren).
- 4) Do. av 18/7-1941 om familieunderhold for frivillige i Den norske Legion.
- 5) Do. av 27/11-1941 om vitnemål for bestått avgangseksamen ved høgre almenskole for elever som skal gjøre tjeneste i Regiment Nordland eller Den norske Legion.
- 6) Do. av 19/1-1942 om visse spørsmål som gjelder frivillig krigstjeneste (omtrent samme innhold som nr.2).
- 7) Lov av 26/2-1942 om utsetting av tvangskullbyrdelse overfor krigsfrivillige (meget aktuell).
- 8) Do. av 7/5-1942 om opplyst eksamensansiennitet for studenter og høgskoleelever som har tjenestegjort i Regiment Nordland, Den norske Legion og tilsvarende tjeneste.
- 9) Do. av 21/11-1942 om ugyldighet av oppsigelse m.v. fra stilling p.g.a. tjenestegjøring i Førergarden.
- 10) Do. av 21/1-1943 om skattefritaking for krigsfrivillige.
- 11) Do. av 25/2-1943 om vern om praksis for læger, tannlæger og veterinærer som gjør militærtjeneste i Norge eller andre steder med regjeringens godkjennelse.
- 12) Do. av 18/3-1943 om universitets- og høgskoleeksamener for krigsfrivillige.
- 13) Do. av 1/4-1943 om opptagelse av krigsfrivillige som elever og studerende ved læreanstalter (fortrinnsrett).
- 14) Do. av 15/7-1943 om syketrygd for personer som gjør tjeneste i Waffen SS og Den tyske vernemakt.
- 15) Do. av 25/8-1943 om forbud mot oppsigelse av arbeidere som innkalles til hirdtjeneste.
- 16) Do. av 14/10-1943 om tjenesterechtigter for off. tjenestemann som utfører frivillig krigstjeneste (tjenestemannen beholder under krigstjenesten alle tjenesterettigheter og skal derfor ha et lønns- og ansiennitetsillegg svarende til 3 ganger krigstjenestetiden).

I tillegg til dette er det jo ikke mer enn rimelig at frontkjemperne også etter hjemkomsten fra en mer eller mindre reell krigstjeneste, har ekstrajobber av enhver art, og at familien har adgang til å bruke deres rasjoneringskort når de er borte. Det er heller ikke egnet til å forause, at de gjennom "Frontkjemperkonoret" stadig mottar gaver og understøttelser som er skaffet til veie gjennom mer eller mindre frivillige bidrag - bl.a. fra kommunene. Og vi har naturligvis ingen grunn til å beklage oss over at de heretter kan begå nær sagt hvilke forbrytelser og pöbelstreker de ønsker - uten at politiet skriker inn.

Det er ikke så meget for å ramme frontkjemperne selv vi trekker frem dette. Deres forhold blir i grunnen hverken verre eller bedre fordi om de mottar materielle fordeler som følge av forredet. Men de ansvarlige myndigheter og deres lydige redskaper får så meget større ansvar når de ved en slige midler lokker ubefestede sjeler til å begå en forbrytelse som av nesten alle deres landsmenn betraktes som kvalifisert landskorrederi, og som synes å måtte føre offeret inn i den visse död - hva enten döden finner sted som "høltedöd" eller på en noe mindre heroisk måte.

Siste akt. Ved "Statsakten" 1 februar 1942 fikk vi ministerpresident og ministre istedenfor konstituerte st. tsråder. Dagen er senere blitt feiret som vår store nasjonale minnedag, "större enn 17. mai, större enn 7. juni", som føreren selv uttrykte det. I år var planene större enn noengang. Ny statsakt forestod. Føreren skulle bli statssjef og han skulle opprette et nytt departement - forsvarsdepartementet! - han var selv hos Hitler for å ordne de siste formalia. Dessuten skulle stortingsbygningen stilles til disposisjon for det fri Norge. - Vi unnlot å bringe noen forhåndstale av begivenheten, da vi hadde våre tvil om at det hele kunne forløpe planmessig ettersom den siste tids utvikling på frontene. Og ganske riktig: Føreren fikk selv forfall, Terboven uteble og de storesensasjoner likeså. I Stortinget foregikk en makberforestilling med en avdelingssjef i Reichskommisariat og innenriksminister Vasbotten som hovedaktører. Bygningen ble overlevert og det norske flagg heist - etter et pinlig opphold før man fant flagget. Det ble fra begge sider talt adskillig om det symbolske ved begivenheten. Det var meningen at symbolikken skulle føres videre ved at innenriksministeren - sønn av Stortingets kontorsjef - skulle flytte inn i bygningen med sitt departement. Men det viste seg at noe slikt var ugjörkelig på grunn av den tilstand bygningen var i da verkene forlot den. De tok med seg lamper, gardiner, møbler, gulvtepper og alt som var löst, ja de boret til og med ut en del låser m.v. Også brensel tok de med. Vannet måtte derfor tappes av sentralvarmeanlegget for at dette ikke skulle ryse. Overalt var der skittent. Ellers var lagtingssalen bygget om og de gamle ornamentene på veggene der hakket bort. Salen har vært bruk til tyske brylluper og liknende forestillinger. N.S. myndighetene får altså foreløpig ingen glede av bygningen. Den må pusses grundig opp før den kan tas i bruk. Dette var nok det symbolske ved overleveringen.

Se opp for angivere. Der foreligger beviser for at økonom G.A. Reichelt og assistent Sigrid Moen i Innenriksdepartementet har drevet angiveri mot folk som ikke tilhører det statsberende parti. Reichelt er fallert kjøpmann som også har forsøkt seg som lepredikant. Fru Moen har lidt skibbrudd på det ekteskapelige område. Begge har deretter på sine gamle dager tatt et interesse for politikk og er slått inn på den offentlige løpebane i den nye tid. Vi advare mot disse personer. Likeså må vi advare mot sekretær Toralf Ansgar Christiansen i Næringsdepartementets personalkontor, hvor han antakelig er anbragt som politisk kontrollör. Han er medlem av N.S. og farlig. Han skal ha vært i Quislings garde og tilknyttet SD. Det er grunn til å tro at han virker som provokör og forsøker å komme inn i illegale kretser i Oslo. Han skal bl.a. ha optrådt med falsk legitimasjonskort under navnet Knut Berge, agent, 20 år, adr. Skøyen. Hr. Christiansen er i 25 års alderen.

Departementene er for en del opprett holdt temmelig ulorndret i okkupasjonsiden, men det er også skjedd viktige endringer, således ved opprettelse av eget Politidepartement og av de to nye N.S. departementer: Kulturdepartementet og Departementet for Arbeidstjeneste og idrett. Videre er Utenriksdepartementet og Forsvarsdepartementet forsvunnet. Vi husker fra unionstiden hvor meget av selvstendighetsarbeidet var konsentrert om å skaffe landet eget utenriksstyre og egen utenriksrepresentasjon. Opphevelsen av Utenriksdepartementet er i beste samsvarende med den plass som tyskerne har tiltenkt oss i sitt nye Europa. Restene av Forsvars- og Utenriksdepartementene har sammen med et konglomerat av andre saksoråder hørt under Innenriksdepartementet. Men nylig er den siste rest av Utenriksdepartementet opphevet. Det som var igjen er lagt under "føreren kanselli" under ledelse av "sendemann" Stören som har etablert seg på Slottet.

Det sier seg selv at ingen norsk embetsmann med respekt for seg selv og for landets konstitusjon kan samtykke i å arbeide under slike forhold. De nå gjenstående av Utenriksdepartementets embetsmenn har da også nektet å gjøre beggjørelse i "kansellet". Men en sviktet: eksedisjonssjef William Halthe Johannesen. Kikignok søkte og fikk han permisjon den korte tid som er igjen til han faller for aldersgrensen. Ikke desto mindre fortsetter han arbeidet i permisjonstiden. Han har tidligere ytlet bidrag til den "norske" legion og hans krypende tjenestevillighet overfor N.S. er vel kjent. Det er uhyggelig å tenke på hva som kunne ha hendt her i landet, hvis alle norske embetsmenn hadde vært av samme støpning som hr. Johannesen.

In streng dom er. Vårt bl. inneholder i fjor en notis om at justis-
 rius Melliksen i Oslo byrett var blitt fjernet som prisdommer i Hedemark
 og Østland etter at han av frislagsmannsretten var blitt ilagt erstatningsan-
 svar for utilbørlig saksbehandling. Dette har tydensynlig gitt hr. M. blod på
 tann. Foranlediget ved en anmodning fra kriminalkommandør Lidtrød har
 han nylig overtatt saksadvokaten uttalt seg om de milde straffedomer. Det
 heter her bl.a. "in personlige mening er den at straffedomene i Norge
 overhodet ikke svarer til europeisk nivå. Forbrytervendeligheten - senbi-
 litaliteten om De vil - er dominerende uten at den nye tid i et måte har
 medført synnerlig endring. Det gjelder iøvri. både de ilde straffer og de
 lange fribemmelser med nok så merkelig begrunnelse, hvor formodentlig den nye
 frislagsmannsretten har rekorden. ---"

Den nikkjære justisarius utvikler videre hvordan en skjerpelse av dommene
 i tilfelle vil gjøre fengselsstraffen enn mer preker enn den allerede er. Der
 er andre bottemidler til, og så kommer konklusjonen. "Jeg tror man vil slå i
 luiten, hvis man under de ekstracordinære forhold kvier seg for å gripe til
 ekstracordinære midler og jeg mener at veien er:

1. ved administrative forholderegler å innvirke på livsforholdene, så der
 blir færre lovovertrædere eks. ved at samfunnet ved man lende leveranser
 og innlegg i bedriftene istedetfor å anvende straff, at således kunne
 slaktes når de eller leveransene må betraktes som årlige eller årlige og
 således forhindre fra å spise opp de begrensede formengder for de nød-
 ige basestoffer (politiet har selv de mest nødvendige mangler påstere,
 fordi det skyldes at kuen er syke, gjelle eller at der ikke kan skaffes
 for til den lever det som kan med til å oppholde livet).
 2. ved å anvende straffedømmer som ikke nødvendigvis før fengselsopphold og
 som allikevel virker mer kraftigere eks. beleggelse av videndømmer
 3. opphevelse av politiet.
 4. ved at straff søker i større utstrekning enn allerede skedd avgjøres
 administrativt (eks. av politiet). For politisk forbr. elser hr man någan-
 en, hvorfor de ikke også ved pris- og rasjoneringssaker, som idag har poli-
 tisk karakter og ledes og reguleres fra London og av hjemmefront. Forutset-
 ningen måtte da være at vedkommende avdeling av politiet ble nå innstillet,
 kanskje ved at denne viktige del av politiets arbeid også overgikk til
 statspolitiet.
 5. økt anvendelse av dødsstraff isteden for koste mat, hus og pleie til
 ca. Kr. 10 pr dag på krapplet.
- Men dette er nok så radikale forslag at det ikke passer inn i våre straffe-
 rettssagndige A.B.O. --- Oslo byretts justisarius-utbete, 18. januar 1945.
 Mail og Os. Sign Sverre Melliksen."

Tollskolen. Til utdannelse av funksjonærer i tolltaten holdes der sær-
 skillt kurser under ledelse av et undervisningsråd på 3 medlemmer. Også
 denne institusjon skal nå nasifiseres. I fjor ble det av rådets 3 medlemmer
 fjernet til fordel for en N.S. tolder og som følge av ledighet ved dødsfall
 er i disse dager ytterligere en nasist kommet med i rådet. Ingen av disse
 er har noen som helst forutsetning for denne oppgaven og om den sist oppnevnt-
 e - en viss hr. Volvang som er avansert til overtollkontrollør utelukkende
 g.a. medlemskap i partiet - er det en saustomig oppfatning at han repre-
 senterer det absolutte lavmal innen staten. Han er imidlertid en ivrig tilhen-
 der av den nye tid og vil nok av den grunn kunne til å sette visse spor etter
 seg i undervisningen. Det er all grunn for vare voldere til å umulige å søke
 opplagelse ved skolen, så lenge denne har sin nåværende ledelse.

Rett menn på rett plass. Som ny politiløse i Oslo er konstituert N.S.
 mannen dr. Trygve Nielsen. Han skulle ha visse kvalifikasjoner for å omgås
 psykopater, for så vidt som han er en noerisk morfinist som flere ganger
 er iratet retten til å skrive resepter på alkohol og narkotika. Han var
 in il nylig ansatt i det nye Medisinaldirektorat, men ble avskjediget der-
 fra g.s.a. traeler en voldson opptraden - bl.a. mot "medisinaldirektør"
 Ostrem. Nå sk i han altså i stedet slippes løs på forsvarsløse arrestanter.

Eksp. 16.

Fredsmålene. Etter snart 5 års tysk okkupasjon med til bredende nød, terror
 og vanstyre, er det ikke underlig at "de gode gamle dager" står for oss i et
 rosenrødt skjær. Så meget mer naturlig er dette her i Norge, hvor krigen på
 en særlig tydelig måte har demonstrert forskjellen mellom levevilkårene i
 et fritt demokrati og et diktatur. Det er derfor kanskje ikke mere enn rime-
 lig at fredsonsket hos mange er synonymt med et ønske om å vende tilbake
 til førkrigsforholdene og fortsette livet der det ble avbrutt den 9. april
 1940 - som om ingen ting hadde hendt i mellomtiden. Denne grunnstilling
 er ikke av det gode. Hvordan vårt samfund vil utvikle seg etter krigen, er
 det ikke gitt å si på det nåværende tidspunkt; det eneste som er sikkert
 er, at det ikke vil bli som før. For det første er jo vårt land blitt meget
 fattig under okkupasjonen. Levestandarden vil i mange år måtte bli langt
 lavere enn den var i tiden før krigen, mange vil nok måtte gi avkall på
 nettopp de materielle goder som de mest har drømt om under krigens savn og
 forsakelser. Viktigere er det at krigen over hele den siviliserte verden
 har virket befruktende på krefter og strømninger som nødvendigvis vil måtte
 sette sitt præg på selve samfunnsstrukturen. Vårt land hverken kan eller
 bør være uberørt av denne utvikling. Og det vil være egnet til å lette
 overgangen og formidle en harmonisk fremvekst av vårt samfund, om store
 deler av befolkningen ser med mistro og uvilje på ethvert tiltak som truer
 med å røre deres private sirkler. Freden vil - like så vel som krigen -
 stille krav til hele befolkningens samfunnsfølelse og nasjonale instinkter.
 Det gjelder fram for alt å møte freden og dens problemer med et åpent og
 elastisk sinn. Vi mener ikke at noen skal vise elastisitet med hensyn til
 sin overbevisning. Tvert imot - vår demokratiske samfunnsordning må nå som
 før gi plass for fullstendig fri meningsutveksling og opfordre enhver til
 å ta personlig standpunkt til de problemer som reiser seg. Hva vi mener er
 at enhver må vise elastisitet når det gjelder gamle vaner og forestillinger
 om hvordan ens personlige tilvarelse skal være innrettet. Mange ønsker
 kanskje ikke noen utvikling i forhold til de tilstander vi hadde før, men
 erkjenner allikevel i sitt innerste at utviklingen må komme. Det vil være
 av uvurderlig betydning for den videre utbygning av vårt samfund om folk
 av denne kategori kunne gå positivt inn for å medvirke til en harmonisk
 utvikling - i stedet for å legge seg som en dødvekt mot de reformer som
 allikevel vil trenge seg frem. Hvis alle lag innen folket går til gjennopp-
 byggingen med øynene åpne for at våre livsvilkår av 1939 ikke er den
 eneste mulige form for en lykkelig tilvarelse og med ærlig vilje til å se
 det beste i de nye forhold som oppstår, da er det ingen grunn til å tvile
 på at det norske folk om noen år vil finne seg selv i en tilvarelse som
 erkjennes å være lykkeligere - eller skal vi si endå lykkeligere - enn de
 "gode gamle dager" som tok slutt den 9. april 1940.

N.S. propaganda. Vi er kjent med at enkelte offentlige kontorer i den
 senere tid har motcatt besøk av folk fra N.S. personalkontor, som angivelig
 er kommet for å forhøre seg om vedkommende funksjonærs stilling til N.S.
 partiet og dets program, til en eventuell bolsjevisering av Norge o.s.v.
 Enkelte tjenestemenn er også blitt oppsøkt privat og har fått seg forelagt
 lignende spørsmål. Det er noe uklart hva hensikten er med denne form for
 "opplysningsvirksomhet". At man i fullt alvor skulle gjøre seg håp om å
 hverve ett eneste nytt medlem for partiet i denne tid, er neppe grunn til
 å tro. Derimot kan det vel tenkes at de innhentede opplysninger skal
 brukes - eller rettere sagt misbrukes - i agitasjonens tjeneste.
 Vi henstiller til alle som mottar den slags besøk å avvise vedkomende
 under henvisning til at det ligger helt utenfor deres tjenesteplikter å
 besvare spørsmål av denne art.

Retstaten. En karakteristisk følge av blokaden av de offentlige stillinger
 er konstitueringen av "politimester" Gustav Hoel som statsadvokat i Trondheim
 og "politimester" Erlend Rygh som statsadvokat i Telemark og Aust-Agder.